

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z.Ú., ČESKÉ BUDĚJICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Divácké násilí a jeho prevence

Autor práce: **David Šafář DiS**

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Štěpán Kavan Ph.D.**

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií, Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: David Šafář DiS,

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Divácké násilí a jeho prevence

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Spectators Violence and its prevention

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen 2019

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je zhodnocení projevů diváckého násilí, postupů při potírání společensky nežádoucích a protiprávních projevů páchaných v rámci diváckého násilí a vyhodnocení možností předcházení těmto jevům.

Dílčím cílem bakalářské práce je charakteristika právních dokumentů, historie a zpracování problematiky diváckého násilí s přihlédnutím k jeho projevům v rámci společnosti.

Student: David Šafář DiS	24.10.2019 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.	4. 11. 2019 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: Doc. Mgr. Roman Svatoš, Ph.D.	11. 11. 19 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	13. 11. 19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13. 11. 2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů v seznamu těchto zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdání textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Poděkování:

Tímto bych chtěl poděkovat Mgr. Štěpánu Kavanovi Ph.D., vedoucímu bakalářské práce, za jeho pomoc a také ochotu při vyhledávání materiálů, za jeho rady a konzultace při zpracování bakalářské práce.

Dále bych také rád poděkoval spolupracovníkům z Oddělení obecné kriminality, Územního odboru Olomouc, za odborné informace z oblasti problematiky diváckého násilí a vedoucím pracovníkům bezpečnostních opatření při fotbalových utkání Policie ČR, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, a to především za poskytnutí podkladů a rad pro řádné vyhodnocení této problematiky v mé práci.

Velké poděkování patří též mé rodině, která mě podporovala a měla se mnou trpělivost po dobu mého studia.

Abstrakt

ŠAFÁŘ, D. *Divácké násilí a jeho prevence : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských regionálních studií, 2020, 67 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Štěpán Kavan Ph.D.

Klíčová slova: extremismus, diváci, divácké násilí, HOOLIGENS, rasismus, ULTRAS.

Bakalářská práce si klade za cíl analyzovat základní příčiny a důsledky společensky nekorektního a protiprávního jednání páchaného v rámci diváckého násilí na sportovištích a stanovit možná opatření v předcházení tomuto protispolečenskému chování.

V první části práce autor definuje pojem diváckého násilí a provádí jeho charakteristiku. Vymezuje základní pojmy související s touto problematikou a zabývá historickou evolucí tohoto fenoménu na našich stadionech.

Práce se zaměřuje i na problematiku chování fanoušků, na vnitřní aspekty a projevy tohoto chování. Jako nepopíratelnou součást divácké agrese autor vnímá i příslušnost radikálních uskupení návštěvníků fotbalových klání k extremistickým skupinám a přenášení těchto postojů a názorů do jejich řad. Neodmyslitelným činitelem v boji s tímto nežádoucím společenským fenoménem jsou v současné době především represivní složky a s tímto úzce souvisí i možnost uplatnění platných právních norem, jež se zabývají touto problematikou.

Kontinuitu teoretických poznatků s praktickými zkušenostmi autor práce realizoval získáním praktických poznatků provedením kvalitativního výzkumného šetření, jež je uskutečněno prostřednictvím řízeného interview s respondenty jednak z řad diváků, ale i policistů pracujících s touto problematikou. Cílem výzkumného šetření je získání informací o zkoumaném tématu, kdy takto nashromážděné informace autor srovnal s teoretickými poznatky a s osobními zkušenostmi a učinil závěrečné vyhodnocení.

Abstrakt (v anglickém jazyce)

ŠAFÁŘ, D. *Spectators Violence and its Prevention : Bachelor Thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020, 67 s. Supervisor : Mgr. Štěpán Kavan Ph.D.

Keywords: extremism, spectators, spectator violence, hooligans, racism, ultras.

The goal of this thesis is to analyze basic reasons and consequences of the socially incorrect and unlawful behavior committed as a part of a spectator violence at sport stadiums and to set possible precautions in order to prevent such anti social behavior.

In the first part of the thesis the author defines the term spectator violence and conducts its characteristics. He sets basic terms related to this topic and describes the historical evolution of this phenomenon on our stadiums.

The thesis focuses also on an issue of spectator behavior, internal aspects and its manifestations. The author perceives association of radical clusters of sport spectators to extremist groups as an indisputable part of the spectator aggression and a transfer of this attitudes and opinions among its members. An inherent factor in a struggle against this undesirable phenomenon are currently repressive forces and closely related their possibilities of application of legal norms dealing with this issue.

The continuity of theoretical findings with the practical experiences was implemented by author's acquirement of practical knowledge using qualitative research investigation which is performed by a controlled interview with respondents of both spectators and policemen experienced in this area. The goal of the research survey is a gain of information about the researched topic. The author compared those gathered information with theoretical findings and his own personal experiences and conducted a final evaluation.

Obsah

Úvod	8
1 Cíle a metodika bakalářské práce	10
2 Definice a historický vývoj diváckého násilí	11
2.1 Význam pojmu divácké násilí	11
2.2 Historický vývoj diváckého násilí	12
2.2.1 Historie fotbalového diváctví v českých zemích	14
3 Sportovní diváctví jako fenomén hry	16
3.1 Pojetí hodnot v kontextu se sportovním diváctvím	16
3.2 Příčiny a důsledky násilí na stadionech	17
3.3 Psychologie jedince v davu	18
3.4 Násilí na stadionech jako sociálně patologický jev	19
4 Extremismus a začlenění diváckého násilí do jeho systému.....	21
4.1 Pravicový extremismus	21
4.1.1 Hnutí Skinheads, jeho historie a základní členění	22
4.2 Levicový extremismus	23
4.3 Apolitický extremismus	24
5 Násilí na fotbalových stadionech	26
5.1 Definice fotbalového chuligánství, typologie fotbalového diváka	27
5.2 Dělbá sociálních rolí v rámci fotbalového chuligánství	28
6 Právní úpravy českého zákonodárství na úseku diváckého násilí	29
6.1 Legislativní úpravy na mezinárodní úrovni	29

6.2 Právní úprava problematiky diváckého násilí v České republice	30
7 Složky začleněné do boje s diváckým násilím	35
7.1 Policie České republiky	35
7.2 Městská policie	38
7.3 Fotbalová asociace České republiky	39
7.4 Fotbalový klub	39
8 Praktická část	41
8.1 Struktura rozhovoru	42
8.2 Charakteristika výzkumného vzorku	42
8.3 Rozhovory	43
8.4 Vyhodnocení rozhovoru	55
Závěr	59
Seznam literatury a pramenů	62
Přílohy	66

Úvod

Bakalářská práce pojednává o problematice diváckého násilí, které se stalo celospolečensky sledovaným problémem, jež svými dopady přesahuje hranice sportovních stadionů a sportovišť. Je jevem, který vypovídá o vnitřním stavu společnosti a jejich morálních a etických hodnotách. Kultura diváckého projevu má svůj původ ve společenském vědomí a v kulturních tradicích každé společnosti, je odrazem pojetí osobnosti jedince vůči společnosti a vypovídá i o skutečnostech, jak společnost vnímá toto nestandardní chování a jak je schopna působit na jeho eliminaci či potlačení v rámci svých represivních a preventivních funkcí při ochraně svých zájmů.

Divácké násilí, které se odehrává v rámci sportovních klání, a to nejen na sportovištích, ale i mimo jejich areály, není možno vnímat odděleně od ostatního společenského dění. Především je nezbytné jej posuzovat v celkových souvislostech jako projev dílčích faktorů, jimiž jsou zpravidla chápání diváckého násilí samotnými fanoušky a příznivci jednotlivých klubů. Zároveň je potřeba pochopit psychologickou stránku jednání, nejen se zaměřením na jednotlivce, ale především v rámci jednání celé skupiny. Neopomenutelným faktorem je i jejich názorová a ideová příslušnost k jednotlivým extremistickým skupinám, které značnou měrou ovlivňují jejich chování na sportovištích a podstatně přispívají k projevům rasismu, etnické nesnášenlivosti, případně antisemitismu, a verbální či fyzické agresi. Tyto jevy souhrnně označujeme pojmem divácké násilí.

Na základě poznání této problematiky je možné vhodně vyhodnotit legislativní rámec právní úpravy, která zahrnuje a následně postihuje společensky nežádoucí chování a jednání. Umožňuje účelně uplatňovat represivní přístup při potlačování negativních projevů diváckého násilí, jež je především v kompetenci Policie České republiky v součinnosti s Městskou policií a následně ostatními orgány státní správy, které se podílejí na vyhodnocování společenské nebezpečnosti a škodlivosti tohoto jednání. Následně za tyto excesy příslušné státní orgány ukládají tresty či jiná opatření pro předcházení této nežádoucí činnosti.

Bakalářská práce si neklade za cíl jen vysvětlení pojmu diváckého násilí a jeho historického vývoje, ale neboť je toto téma autorem práce chápáno jako celospolečenský jev s provázaností na psychologickou a sociální složkou této problematiky, tedy sociálně-psychologickými

vazbami, je v ní také zpracována problematika divácké kultury a pojem extremismu, a to jeho jednotlivé proudy v extremistických frakcích a jejich projevy. Pro řádné vyhodnocení možností postupů a opatření, jež vedou k potlačení nebo omezení diváckého násilí, je provedena krátká definice složek a subjektů, které se na boji s tímto společenským jevem podílejí. Jako podstatné pro činnost těchto složek považuje autor práce uvedení základních právních norem, které tuto problematiku upravují a umožňují orgánům státní správy v této věci konat „lege artis“ a ukládat příslušná opatření a tresty.

Pro řádný vhled do problematiky diváckého násilí byla v druhé části bakalářské práce provedena sonda do názorů osob, které se těchto fotbalových střetnutí účastní. Tato část práce je provedena formou řízeného interview. Pro objektivnost a názorovou rozmanitost byli osloveni dva policisté. Jeden se účastní opatření v rámci Policie České republiky jako pracovník protiextremistického týmu při fotbalových a hokejových utkáních a druhý je členem Antikonfliktního týmu. Jako protipól autor oslovil příznivce SK Sigma Olomouc, který se věnuje i výchově mládeže jako trenér a skalního fanouška SK Sigma Olomouc. Záměrem této části práce je získat názorový náhled těchto respondentů na problematiku diváckého násilí a poté vyhodnotit vhodná opatření, která by bylo možno užít v souvislosti s teoretickými poznatky, které jsou uvedeny v teoretické části práce. Cílem bakalářská práce není najít nějaké konkrétní stanovisko a postoj k problematice diváckého násilí páchaného na fotbalových stadionech. Jejím cílem je poskytnout vhled do této problematiky, definovat projevy diváckého násilí na fotbalových zápasech, následně vyhodnotit a analyzovat důvody zvýšené agresivity a občanské neposlušnosti ze strany fanoušků fotbalových střetnutí. Z těchto závěrů poté vyvodit vhodné a efektivní možnosti pro předcházení a následnému potírání tohoto negativního fenoménu páchanému na fotbalových potažmo i hokejových střetnutí. Jedním z těchto cílů je vyhodnocení použití nejen represivních složek a potírání následků případného protiprávního jednání, ale i předcházení tomuto negativnímu chování fanoušků na sportovních stadionech i mimo tato sportoviště.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je posouzení projevů diváckého násilí, definice postupů při potírání společensky nežádoucích a protiprávních projevů páchaných v rámci diváckého násilí a vyhodnocení možností předcházení těmto jevům. Podle autora je nezbytné se v této souvislosti detailněji zaměřit na radikální příznivce sdružujících se v seskupeních ULTRAS nebo HOOLIGENS, neboť právě tyto odnože divácké scény jsou hlavními iniciátory konfliktních situací ve spojitosti s diváckou podporou fotbalu. Dílčím cílem bakalářské práce je popsat historický vývoj sportovní agrese, uvedení nejdůležitějších právních norem souvisejících s tímto tématem a nastínění jeho propojení s extremistickými hnutími. Autor provede komparaci poznatků z teoretické části se zkušenostmi respondentů. Výsledky komparace budou vyhodnoceny metodou analýzy, která umožní rozčlenit oblast výzkumného zájmu na již zmíněné sekce. Touto metodou se v práci stanoví, jaký mají vliv jednotlivé složky na preventivní opatření a případné potlačení násilností na sportovištích. V závěru bakalářské práce budou metodou syntézy vyhodnocena a srovnána zjištěná fakta a pokusíme se stanovit vhodné postupy, které by mohly vést k nápravě nebo eliminaci diváckého násilí.

Autor považuje za vhodné získat praktické poznatky o zkoumaném tématu, a proto v praktické části bakalářské práce provede kvalitativní výzkum formou řízeného rozhovoru. Variantou s největší výpovědní hodnotou pro požadované účely jsou individuální polostrukturované rozhovory realizované se čtyřmi respondenty, kteří mají úzký vztah ke zvolené problematice. Vybraný vzorek dotazovaných osob je záměrně různorodý tak, aby pokryl zkoumaný problém v co nejširším rozsahu a aby výstup z vyhodnocení jejich názorových postojů zabíral pestré spektrum názorů. Takto získané informace autor práce zpracuje a učiní z nich závěr, který vyhodnotí v souvislosti s předchozí teoretickou částí.

2 Definice a historický vývoj diváckého násilí

2.1 Význam pojmu divácké násilí

Diváckým násilím označujeme negativní společenský jev, jež se projevuje hromadným agresivním chováním, k němuž dochází při sportovních akcích a jeho nežádoucím projevem je narušování veřejného pořádku a mnohdy dochází k fyzické nebo majetkové újmě. Toto chování bývá nejčastěji spjata s fotbalovými nebo hokejovými utkáními, která jsou doprovázena projevy xenofobie, rasismu, antisemitismu, nacionálního šovinismu a mnohdy bývá spojeno i s politickým či pravicovým extremismem. Jednotlivé skupiny sportovních fanoušků se vyznačují určitou mírou vnitřní organizovanosti. V této souvislosti můžeme hovořit o pojmu organizovaná skupina, která má svou vnitřní hierarchii a pravidla. Pro toto chování se vžil pojem „fotbalové chuligánství“, který je běžně užíván ve sdělovacích prostředcích a médiích.¹

K eskalaci diváckého násilí dochází často při porážce družstva, nebo jestliže podle fanoušků došlo k porážce jejich družstva neoprávněně nebo v situacích, které podle názorů diváků vedly k porážce nebo zabránily vítězství. Příkladem podnětů k tomuto jednání je neuznaný gól, nařízení pokutového kopu nebo vyloučení hráče favorizovaného týmu. Výtržnosti jsou často umožněny i nízkou úrovní pořadatelské služby nebo jiným nedostatečnými preventivními opatřeními. Následné chování může mít formu skandování hanlivých výrazů, narušování průběhu utkání a může mnohdy přerůst v drancování nebo ničení zařízení stadionu. Fenomémem současné doby jsou výtržnosti, které se projevují „pochody“ diváků ulicemi města, tedy při přesunech diváků na sportoviště, při kterých dávají hlasitě najevo projevy sympatií svému klubu. Zde dochází často k výtržnictví a násilí, především pokud se setkají fanoušci různých fotbalových klubů. Účastníci takových pochodů se cítí bezpečněji na ulicích, než v uzavřeném prostoru stadionu. Tato část zajištění pořádné akce je zcela v dikci Policie České republiky a dalších složek, které se podílejí na zajištění pořádku, a které povětšinou bývají podřízeny pod jednotné velení Policie České republiky. Právě tyto pochody se jeví jako nejnáročnější a nejrizikovější část průběhu celého opatření spojeného

¹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbalové chuligáni*. Centrum strategických studií, Barister a Principal. Brno, 2004, s. 9-10.

se zajištěním hladkého průběhu těchto akcí. Zvýšená rizikovost spočívá v pohybu fanoušků ve volném prostoru, kde není možno kontrolovat a monitorovat jejich pohyb. Na těchto veřejných místech poté dochází ke hlasitému a mnohdy hanlivému skandování hesel, drobným krádežím a ničení veřejného majetku. Při střetu se sympatizanty jiného klubu bývají tyto verbálně napadáni, dochází ke strhávání a krádežím „fans součástek“ oděvů jiného klubu a mnohdy tyto střety přerůstají v brachiální agresi. Typem výtržností jsou plánovaná a předem dohodnutá střetnutí dvou skupin fanoušků různých klubů, mezi nimiž je vzájemná rivalita a nesnášenlivost, tzv. „fighty“, nejčastěji vlajkonošů nebo skalního jádra soupeřících družstev, při nichž dochází k potyčkám, fyzickému napadání a ničení vybavení stadionů či jiného majetku.²

Z uvedeného je zřejmé, že divácké násilí není jen problémem na sportovních stadionech, ale přenáší se i mimo ně, do ulic měst, dopravních prostředků, jimiž příznivci klubů cestují. Tento fenomén není jen projevem sportovního cítění příslušného fanouška, ale je odrazem jeho vnitřních postojů, jeho vztahem k celé společnosti a jejím základním hodnotám. Proto nelze toto chování přehlížet, anebo jej bagatelizovat, je nezbytné poznání všech jeho složek a příčin, které je potřeba poznat, vyhodnotit a na tomto základě primárně stanovit preventivní a následně i represivní postupy při jeho eliminaci ze společenského života.

2.2 Historický vývoj diváckého násilí

Sportovní aktivity a vzájemné poměrování sil ve sportovních kláních sahá hluboko do historie lidstva a byly součástí každé vyspělé civilizace. Sport a s ním spojené sportovní akce byly nejen možností poměření sil sportovců a formou zábavy pro širokou veřejnost, ale byly taktéž důležitým sociálně-politickým jevem majícím vliv na politické klima, často sloužily i k prosazování politických zájmů a cílů. V kontextu této problematiky můžeme uvést olympijské hry ve starověkém Řecku nebo vozatajské závody v Římské říši, jež byly nedílnou součástí většiny slavností v tomto období. Z této doby je známé motto římských císařů „chléb a hry“, „panem et circantibus“, jež vyjadřovalo důležitost těchto sportovních klání pro společnost. Již při těchto vozatajských závodech vznikají kluby, odlišené podle barev

² KASAL, J. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Hradec Králové : Universita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. 2013, s. 102-104.

a máme i dochované písemné záznamy o nesvárech a násilnostech, jež vyvolávaly častá střetnutí příznivců jednotlivých frakcí.

Následný pád Západořímské říše a nástup období feudalistického zřízení společnosti nebyl příznivě nakloněn pořádání sportovních klání s masovou účastí diváků. Nesčetné válečné konflikty, morové či jiné epidemie devastovaly lidskou populaci a lidé často spíše zápasili o holé přežití. V 16. století najdeme příklad historicky dochovaného záznamu o hře ulama, kterou provozovali již staří Mayové, a tato hra je dokladem toho, že po celém světě existovala sportovní klání v masovém měřítku, a že jim byl přikládán nejen význam kulturní, ale i často náboženský a politický význam.³

K postupnému nástupu masového pořádání sportovních klání a zápasů dochází v druhé polovině 19. století, kdy např. v roce 1896 je v řecké metropoli Atény obnovena tradice olympijských her, v roce 1944 byly doplněny o zimní olympijské hry, které byly zahájeny ve francouzském městě Chaminix.⁴ V londýnské restauraci Freemasons Tavern dochází dne 26. října 1863 k založení fotbalové asociace a vznikají oficiální fotbalová pravidla. O roku 1888 se začíná ve Velké Británii hrát fotbalová liga. S pořádáním fotbalových zápasů jsou již od jeho počátku spojeny divácké násilnosti, jejichž příkladem může být utkání ve Skotsku v roce 1909. Zde nedošlo ke splnění požadavku diváků na prodloužení hrací doby, což vyústilo v násilnosti, do kterých se zapojilo šest tisíc diváků, a tyto vyústily v napadení policistů a demolici vybavení stadionu a pouličního osvětlení. Jednalo se o nekoordinované výbuchy násilí, jež byly vyvolány spontánně danou situací. Ke vzniku fotbalového chuligánství dochází v šedesátých letech ve Velké Británii, kde dříve masové a neorganizované skupiny příznivců sportovních klubů se začínají názorově sjednocovat a vyhrožovat; podstatnou složkou jejich vývoje je postupná organizovanost. Jejich členové se rekrutují především z hnutí „mods“ (mladí muži z pracující třídy), rockers (spojení s hudebními styly), skinheads (zakládají si na svém dělnickém původu). V důsledku vzniku těchto nových seskupení dochází na konci šedesátých let minulého století ve Velké Británii k markantnímu vzestupu násilí na stadionech a v tomto období je tato problematika označována souhrnným názvem fotbalové chuligánství. V osmdesátých a devadesátých letech

³ SNĚHULE, T. *Jižní Amerika, Archeologie, Civilizace a cestování* [online]. 2.11.2019. Dostupné z WWW <http://tom-stehule.com/2019/11/02/mayska-micova-hra-stale-zije/>.

⁴ *Olympijské hry, Historie olympijských her*. iSport : ČTK, 28.8.2008, autor: ČTK. Dostupné z WWW <https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-olympijske-hry/52715/historie-olympijskych-her.html>.

opouštějí skalní fanoušci od násilnického vzezření ve stylu skinheads, zaměřují se spíše na značkové sportovní oblečení. Skupiny fanoušků se začínají organizovat a projevuje se u nich patriotismus, úzká příslušnost ke klubu, regionalismu a dochází k příklonu k extremistickým frakcím, které do těchto kruhů názorově pronikají. Agresivita rapidně narůstá, což je spojeno s narůstajícími náklady fotbalových klubů s udržení pořádku na stadionech a úpadkem návštěvnosti na stadionech. Reakcí na takového chování fanoušků je zvyšování a zefektivnění bezpečnostních opatření na stadionech (kamerové systémy, oddělené sektory, důsledná vstupní kontrola). Policejní složky v reakci na toto chování byly nuceny vyčlenit speciální útvary na boj s touto problematikou. V důsledku zápasů anglického národního mužstva a pohárovým utkáním se fotbalové chuligánství dostává do ostatních evropských zemí.⁵

Nejhorší tragédií, jež se v tomto období odehrála a která byla šokem pro celý fotbalový svět, byla na stadioně Heyel v Bruselu, dne 29. května 1985. Na poháru mistrovství evropských zemí, při zápasu celků Liverpoolu a Juventus Turín, britští fanouškové napadli italské příznivce. Při následném střetu mezi oběma znesvářenými stranami došlo ke zhroucení tribuny, v důsledku čehož zahynulo třicet devět diváků a čtyři sta bylo vážně zraněno.⁶

Vzájemná evropská integrace umožnila fanouškům pořádat výjezdy do evropských států, kde se mohli bavit a slavit v anonymním prostředí velkých měst, která nebyla připravena na násilnosti a nové vnímání diváckého pojetí členů HOOLIGENS. Docházelo k navozování nových kontaktů se stejně smýšlejícími lidmi v zahraničí a šíření jejich názorů a ideologií. Evropský fotbal prochází v novém století transformací a proměnil se v mezinárodní fenomén ve sjednocené Evropě.

2.2.1 Historie fotbalového diváctví v českých zemích

Fotbal v českých zemích proniká mezi širokou veřejnost za první republiky, tj. v letech 1919-1939, kdy v roce 1925 je zřízena v našich zemích Celostátní profesionální fotbalová liga. V této době můžeme hovořit o „zlaté éře fotbalu“. Diváctví na fotbalových utkáních se stává

⁵ KASAL, J. Disertační práce : *Kultura a divácké násilí*. [online] Universita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra teorie kultury, 2011, s. 116-120. Dostupné z WWW <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/101950/>.

masovou záležitostí a s tímto jsou spojeny projevy prvotního diváckého násilí, jako při mezinárodních utkáních Mitropa cupu, kde při utkání mezi celky Sparta Praha a Austria Vídeň neplatící diváci prošli přes zábrany a pronikli na fotbalový stadion. Jedná se však o spíše ojedinělý jev. V tomto období se diváci projevují především skandováním různých hesel a verbální podporou svého týmu.

Po roce 1948 dochází k propojení fotbalu s idejemi vládnoucí Komunistické strany Československa a tato sportovní klání se stávají prostředky propagace socialistické ideologie a i u hráčů byl kladen důraz na politickou angažovanost a bezúhonnost. Přísný dohled a kontrola bezpečnostních složek státu se nevztahovala jen na hráče, ale tvrdá represivní opatření a postihy se týkaly i diváků a projevů diváckého násilí na stadionech. Společnost vnímala skalní příznivce fotbalových klubů jako společensky nežádoucí živly, jež vybočovaly z uznávaného a tolerovaného společenského standartu a nepodřizovaly se totalitnímu zřízení státu. Proto jejich negativní chování bylo přísně represivně postihováno. O tomto přístupu svědčí i český film režiséra Karla Smyczka s názvem „Proč?“, který byl natočen v roce 1987 podle skutečné události, ke které došlo v roce 1985 při návratu fanoušků FC Sparty z fotbalového utkání v Banské Bystrici.⁷

K nárůstu diváckého násilí dochází až v 70. letech 20. století, což souviselo se zmírněním tlaku státní aparatury a uvolněním kontroly bezpečnostních složek. Tento přístup koncem 80. let 20. století vyústil v zesílení divácké nespokojenosti, jež bývala spojována s nespokojeností proti režimu, což v závěru vyústilo ve snížený zájem diváků o sledování zápasů na stadionech v důsledku množících se výtržností. V tomto období dochází k názorovému propojení s ideologií fotbalového chuligánství, která k nám byla importována z Velké Británie. Důsledkem je postupný nárůst projevů násilí na fotbalových stadionech, jehož opravdový boom přichází po roce 1989 a je spojen s celkovým uvolněním poměrů v našich zemích po Sametové revoluci.⁸

⁶ *Zahraničí* [online]. Sport.CZ, ČTK, 29.5.2015. Dostupné z WWW <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-zahrani-ci/237743/galerie-hruza-a-des-pred-30-lety-umirali-lide-na-fotbale-v-bruselu.html>.

⁷ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbalové chuligány, Evropská dimenze subkultury*. Centrum strategických studií, nakladatelství Barrister a Principal. Brno 2004, s. 130-133.

⁸ KASAL, J. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Universita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Nakladatelství Gaudeamus, 2013, s. 128-132.

Příchod demokratizace naší společnosti provází na našich stadionech nárůst násilí spojený s přejímáním vzorců chování a zásad britských HOOLIGENS. V této souvislosti bývá tento problém označován „Britskou nemocí“ a spočíval ve vzniku nových ultras klubů vyznačujících se velmi dobrou organizací, v propojení s hnutím Skinheads, v důsledku čehož dochází k nárůstu neonacistických projevů, rasismu a páchání trestných činů na stadionech i mimo ně. První takovéto seskupení se zorganizovalo pod klubem Viktoria Žižkov, následují další, z nichž je nejznámějším gang Brigáde Drápek z Lasičky patřící ke klubu Sparta Praha. Kluby a gangy vydávají své vlastní časopisy, tzv. fanouškovsko-chuligánské „ziny“, z nichž nejstarším je zin Bazal, vydávaný od roku 1991 příznivci Baníku Ostrava. Prezentují se na webových stránkách, kde působí na své členy a příznivce, organizují přípravu na utkání, ale i na vzájemné bitky, „fighty“. Současný fanoušek se zcela modernizoval, využil ke své činnosti všech technických vymožeností, které mu dovolují šířit své názory nejen na sportovištích a takto získává stále nové příznivce a následovníky.⁹

3 Sportovní diváctví jako fenomén hry

3.1 Pojetí hodnot v kontextu se sportovním diváctvím

Chování diváků na sportovištích vychází ze specifických hodnot, které jsou souhrnem zásad přenesených z jejich běžného života a hodnot vycházejících ze specifčnosti prostředí na stadionech a očekávání daného zážitku. Tento postoj je ovlivněn hodnotovým žebříčkem každého jedince, na jehož základě se odvíjí emotivní divácká reakce při utkáních. Pojetí hodnot v rámci sociologie má řadu definicí a přístupů k této problematice, ze kterých lze vyčlenit čtyři základní hodnotové kategorie a to osobní, kulturní, sociální a pracovní hodnoty. Škála hodnot se vytváří již od raného dětství každého jedince. Následně v průběhu individuálního vývoje se utváří při navazování sociálních vazeb a tvoří se v návaznosti

⁹ *Britská nemoc - Československo po roce 1989*. [online] S.supporters.cz, 10.02.2012. Dostupné z WWW <https://www.supporters.cz/clanek/britska-nemoc-ceskoslovensko-po-roce-1989/3867.html>.

na sociálně kulturní prostředí. Hodnotový systém v souvislosti s charakterovými vlastnostmi a vlivy okolí umožňuje proces volby a rozhodování jedince.¹⁰

Jak tedy ovlivňují hodnoty a jejich vnímání při sportovních kláních divácké chování a reakce na vzniklé situace? V této souvislosti hovoříme o pojmu odcizování, což je stav, při kterém nedochází k fyzickému úniku z reality, ale jen ke změně vnímání dané reality a potlačení hodnotového žebříčku, který máme zakotven v naší osobnosti. Odcizování takto způsobuje, že divák se v rámci vnímání dění na stadionu cítí být, i když krátkodobě, odtržen od každodenní reality, nabývá pocitu, že se ocitá v prostředí, pro která platí poněkud jiná pravidla, než jsou uznávána mimo tento uzavřený svět sportovního diváctví. Tento pocit se poté projevuje např. nadměrným užíváním hanlivých výrazů při „fandění“, xenofobií a projevy rasismu, neboť diváci mají pocit, že jsou v tomto prostředí nepostižitelní a že takové projevy na tato místa patří. Toto jednání také souvisí s pojmem davovost, v jehož souvislosti můžeme použít i označení „davový člověk“. Jednání jednotlivce ve společnosti větší skupiny obdobně smýšlejících jedinců je ovlivňováno pocitem osobní nepostižitelnosti a dochází k odstranění vnitřních zábran a ztrátě osobní zodpovědnosti. Davovost můžeme takto chápat jako vzpuru proti společenským zvyklostem a hodnotám, vnímanou jakou možnost svobodného projevu nesvázaného společenskými konvencemi.¹¹

3.2 Příčiny a důsledky násilí na stadionech

Pokud si položíme základní otázku v souvislosti s páčáním násilí na sportovištích a to co je jeho příčinou, musíme se nejdříve vypořádat s problematikou vnímání primárních morálních hodnot a principů. Morálku lze chápat jako schopnost ovládnout sama sebe, vzepít se pudovosti pro realizaci vyšších cílů a záměrů, jež jsou vymezeny společenskými hodnotami a našim vnitřním ztotožněním se s nimi. Existují dva základní přístupy k pojetí příčin diváckého násilí. První je přístup samotných individuí, tedy jejich osobního přesvědčení a morálních kvalit, druhým je přístup společenský, tedy vnímání projevů fandění a jeho

¹⁰ SLEPIČKA, P. *Divácká reflexe sportu*. Universita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum : Praha. 2010, s. 126-135.

¹¹ KASAL, J. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Universita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Nakladatelství Gaudeamus, 2013, s. 91-98.

důsledků okolím. Právě toto druhá složka převážně určuje přijetí situací vzniklých na stadionech i mimo jejich brány veřejností, úřady a institucemi, které jsou v dnešní době značnou měrou ovlivňovány médii, která v honbě za senzací spatřují v chování HOOLIGENS živnou půdu pro svá zpravodajství.

Problematika morálky sportovních diváků spočívá v rozpoznání dobrého a nedobrého, tedy v této souvislosti můžeme hovořit o určité ctnosti, byť se tento výraz může zdát poněkud archaický. Lze pojem ctnost spojovat s chováním fanoušků? Ctnosti jsou vlastnosti, které nás dělají lepšími, jsou to světlé stránky naší osobnosti.¹² Projevy radikálního křídla divácké scény lze vnímat jako potřebu odlišit se, mnozí fanoušci tuto jinakost vnímají jako ctnost. V jejich pojetí jde o absolutní přesvědčení o své pravdě a hodnotách ctnosti, které spatřují v bezvýhradné oddanosti svému fotbalovému klubu a naprosté loajalitě vůči ostatním příznivcům ULTRAS nebo HOOLIGENS; v této souvislosti můžeme hovořit o indoktrinaci s ideologií. Okolní svět tyto postoje mnohdy vnímá jako společenskou pózu, která směřuje k samoučelnému sebezviditelnění a přispívá k vytváření negativního povědomí o radikálních fanoušcích.

3.3 Psychologie jedince v davu

Přítomnost samotného jedince v davu přináší ztotožnění se s ideologií této skupiny, jedná se byť jen o krátkodobé převzetí myšlenek a pocitů davu, kdy nezáleží na počtu jedinců, kteří jej tvoří. Vzniklé skupiny třídíme na heterogenní davy, zde patří anonymní a neanonymní davy, a homogenní davy, jejichž příkladem je sekta, kasta a třída. Hlavním rysem, který ovlivňuje chování davu, je sugesce, kdy většina jedinců této sugesci podléhá. Tento jev označujeme jako skupinovou sugesci. Jejím důsledkem může být i chování jedince v davu, kterého by se za běžných okolností nedopustil nebo se jej nezúčastnil, ale přítomnost dalších lidí v okolí jej přesvědčuje, že se mu od spřízněných fanoušků dostane pomoci. V této souvislosti hovoříme o roztroušeném pocitu zodpovědnosti. Jedinec, který se takto cítí být uschován v davu, který jeho jednání schvaluje a podporuje, koná pod vlivem skupinové konformity. Dalším

¹² *Filozofie úspěchu, Cnosti stále aktuálnější téma.* [online] Admin, 2.1.2012. Dostupné z WWW <https://www.filosofie-uspechu.cz/ctnosti/>.

faktorem může být jednání v důsledku sociálního tlaku (přemlouvání, kritizování, šikana, atd.).¹³

Diváci na stadionech sdílejí společnou ideu sympatií ke svému fotbalovému družstvu a navzájem se od sebe neodlišují. Na základě studií sociální identity vzešel pojem „ingroup-outgroup“, jež postihuje vyčlenění se radikálních skupin fanoušků z běžného davu diváků a jejich subjektivní realizaci v uskupeních ULTRAS a HOOLIGENS. Příznivci sdružení v těchto skupinách prožívají společně silné emoce. Z bohaté škály emocí je nejsilněji sdíleným prožitkem vášně ke společné zálibě. Sociální psycholog Robert Cialdine předložil teorii pod názvem BIRD, Basking in reflected glory (Slunění se v odrazu slávy), podle které příznivci fotbalového klubu velmi intenzivně a niterně prožívají jeho úspěchy a ztotožňují se s klubovými výhrami. Tento pocit je demonstrován hovořením v 1. osobě množného čísla („my“). Opak tohoto chování postihuje teorie CORF, Cut off reflected failure (Odříznutí odrazu selhání), na základě které se někteří nestálí příznivci od prohry klubu distancují.¹⁴

3.4 Násilí na stadionech jako sociálně patologický jev

Pojetí sociálně patologického jevu v souvislosti s násilím na stadionech můžeme chápat jako celospolečensky netolerované jednání, které společnost odmítá a je vnímáno jako potencionální nebezpečí a hrozba. Do takového jednání může spadat účast jedinců, skupiny či více skupin na utkání, kteří vnímají svou přítomnost na stadionech jako možné vybití své agrese a kompenzaci své osobní frustrace.

Chování na sportovištích je nezbytné vnímat i v kontextu divácké skupiny na příslušném utkání. Na fotbalových zápasech jsou nejdynamičtější a nejbouřlivější zónou skupiny skalních fanoušků, tzv. „kotle“, v nichž se zdržují příznivci krajní divácké scény ULTRAS a HOOLIGENS, kteří zde tvoří kompaktní jádro těchto příznivců daného fotbalového klubu.

¹³ CHLAPEC, T. Bakalářská práce : *Problematika zvládnutí násilí na stadionech v rámci krizového řízení*. [online] Kladno : 2016. České učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, Katedra zdravotních oborů a ochrany obyvatelstva, s 18-22. Dostupné také z WWW <https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/67644/FBMI-BP-2016-Chlapec-Tomas-prace.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

¹⁴ *Kdo neskáče není Čech! Na čem stojí sportovní fandění?* Prima ZOOM , zajímavosti, 4.5.2019. Dostupné z WWW <https://zoommagazin.iprima.cz/zajímavosti/kdo-neskace-neni-cech-na-cem-stoji-sportovni-fandeni>.

Tvoří jednotný celek prochnutý stejnými ideály, spojený sounáležitostí ke svému klubu, sdílející stejné postoje, hodnoty a názory. Mnohdy inklinují k pravicovému či politickému extremismu, vyznávají hodnoty rasové nesnášenlivosti, xenofobie a sklony k agresivním projevům. Jejich chování bývá často impulsivní a může se v něm projevat crowding, tzv. „agresivita masky“.¹⁵ Tento pojem předpokládá, že velká koncentrace jedinců na malé ploše, kterou představuje např. stadion, potažmo jejich sektory, umožňuje takto vzniklému davu oproštění se od společensky korektního chování a dovoluje nechat průchod primárním pudům a reakcím, jež se projevuje pískotem, vulgarismy, extremisticky a rasisticky laděnými pokřiky a skandováním, vniknutím na hrací plochu, házením předmětů. Takovéto jednání může následně velmi snadno vyústit v neřízené agresivní jednání, které je zaměřeno na fyzické napadání osob, které si tento dav vyhodnotí jako svého protivníka nebo oběť, anebo se zaměřuje na ničení majetku. Důležitým faktorem, který významně ovlivňuje gradaci divácké agrese je požívání alkoholických nápojů před nebo během zápasu.¹⁶ Právě vhodné vyhodnocení sociálně patologických jevů na tribunách stadionů i mimo jejich prostory vede k volbě vhodných a adekvátních opatření bezpečnostních složek tak, aby jejich opatření nebo zákrok nebyly právě tím spouštěcím momentem, který povede k eskalaci diváckého násilí.

Snad nejtragičtějším případem nevhodného a neprofesionálního vyhodnocení sociálně patologického diváckého chování s děsivými následky tři sta osmnáct obětí a pět set zraněných je událost, která se odehrála na olympijské kvalifikaci na Národním stadionu v Limě mezi celky Peru a Argentiny, dne 24. května 1964. Rozhodčí v posledních minutách zápasu neuznal vyrovnávací gól, v důsledku čehož diváci vnikli na hrací plochu. Policejní složky neadekvátně ke zklidnění situace užily slzný plyn a v nastalém zmatku došlo ke zmíněným tragickým následkům v důsledku nastalé paniky.¹⁷

¹⁵ TSOUKALA, A. *Football Hooliganism in Europe and Security and Civil Liberties in the Balance*. Paris XI, France : 2009. PALGRAVE MACMILLAN, s. 174

¹⁶ SCHOLE, P. *Problematika diváckého násilí v Česko republice a neb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“*. Padio Brno : 2018, s. 9-10.

¹⁷ *Fotbalové šílenství zapříčinilo obrovskou tragédii*. [online] Autor ČTK, yks : 23.5.2019. Dostupné z WWW <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-svet/607464/fotbalove-silenstvi-zapricinilo-obrovskou-tragedii-na-stadionu-zemrelo-318-lidi.html>.

4 Extremismus a začlenění diváckého násilí do jeho systému

Pojem extremismus vychází z latinského slova „extremus“, pokud bychom tento výraz přeložili doslovně, znamená „nejzazší, nejkrajnější“. Extremismus vzniká v demokratické společnosti, protože demokratické zřízení nedisponuje povětšinou potřebným množstvím účinných obranných mechanismů, které by mu umožnily se vypořádat s útoky, které jej ohrožují. V případě, že by se k takto razantním opatřením stát uchýlil, odklonil by se od své demokratické podstaty a přiklonil by se k praktikám diktatury. Proto se demokratická zřízení zpravidla potýkají s extremismem¹⁸.

Za extremistu lze takto označit člověka majícího a prosazujícího extrémní politické nebo ideologické názory, které směřují k výměně vládnoucí politické garnitury a ke změně politického systému. Vyznačuje se především neochotou k politickým kompromisům, k užívání nedemokratických a násilných prostředků politického převratu, radikální a násilné změně politického systému za účasti velké masy lidí, které zasahují až k změně sociálních a ekonomických vztahů.

Základní dělení extremistických skupin lze provést podle její orientace na levicový, nebo pravicový extremismus, čímž se vyčleňuje jeho pozice v rámci politického spektra a tímto se jednotlivé extremistické frakce přiřazují k takto označeným politickým organizacím. Dělení extremismu na jednotlivé odnože je velmi komplikované a některé skupiny nelze vždy přesvědčivě zařadit do určité skupiny. Zvláštní formy extremismu jsou extremismus náboženský, politický a extremismus národnostních menšin.

4.1 Pravicový extremismus

Pravicový extremismus neuznává zásady rovnosti lidí, které jsou morálním a etickým základem každého demokratického státu. Jeho projevem je protěžování vlastního „etnika“, ostatní lidské skupiny a rasy jsou méně hodnotné a cizí. Mezi klasické projevy pravicového extremismu patří rasismus, antisemitismus, fašismus, neofašismus, nacismus a neonacismus. Soudobí pravicoví extrémisté nemají jednotnou a ucelenou ideologii, propagují autoritativní vedení státu v čele s politickou elitou či charismatickým vůdcem. K prosazení těchto zájmů

¹⁸ VEGRICHTOVÁ, B. *Extremismus a společnost*. Plzeň : 2017, s. 11.

často využívají politického populismu, jakožto prostředku k oslovení lidí a získání veřejné podpory a politické moci.¹⁹

V posledním desetiletí 20. století se extrémní politické pravicové strany postupně staly stabilní součástí politických systémů České republiky, svou činností oslovují cílené skupiny. Vzhledem ke skutečnosti, že na scéně pravicového extremismu není žádné oficiální členění, můžeme jej rozčlenit do dvou základních skupin na základě skutečnosti, zda jsou tyto pravicové frakce registrovány Ministerstvem vnitra České republiky.

A/ Hnutí registrovaná Ministerstvem vnitra České republiky – např. Dělnická strana sociální spravedlnosti, Vlastenecká fronta, Sdružení pro republiku, Republikánská strana Československa.

B/ Hnutí neregistrované Ministerstvem vnitra – např. Blood and Honour (*Krev a sláva*), Combat 18, Národní obec vlastenecká, Národní front Castistů, Vlastenecká republikánská.²⁰

4.1.1 Hnutí skinheads, jeho historie a základní dělení

Skinheadská subkultura vznikla na konci 60. let v Anglii. Jednalo se o dobový sociální protest dělnické mládeže, která se vyznačovala hrdostí na svůj dělnický původ, patriotismem, zápallem pro box a fotbal. V první polovina 80. let dvacátého století skinheadské hnutí dostává na evropský kontinent a rychle tu zdomácňuje. Dominantním se bohužel stává právě fašizující směr, který se v Německu vlivem tradic dostává na neonacistické pozice. Obdobná je i situace v Itálii, Španělsku, Belgii, Francii a Skandinávii. Vzniká silné celoevropské společenství, postavené na propojení myšlenkových východisek neonacismu a neofašismu, subkulturního stylu (jednotná image, symbolika, agresivita) a hudby (white music).

¹⁹ DANIS, P., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. Praha : 2018, s. 32.

²⁰ *Projevy extremismu a předsudečné nenávisti, Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí roku 2019*. [online] Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 8.8.2019, s. 3. Dostupné z WWW www.mvcr.cz › soubor › extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-.

Přehled základních větví Skinheads:

1. Ultrapravicoví Boneheads - jedná se o militantní a nebezpečnou odnož hnutí. Její příslušníci vyznávají fašismus, nacismus, tvrdý rasismus a antisemitismus. Skupiny a organizace řadící se k tomuto směru se zpravidla vyznačují přísnou organizační strukturou, často i na mezinárodní úrovni.
2. Skinheads proti rasismu a fašismu - tento směr navazuje na původní hnutí Skinheads z konce šedesátých let.²¹
3. Kromě výše uvedených směrů existuje několik skupin, které nelze zařadit ani k jednomu z nich. Patří sem ženy a dívky, které se hlásí buď k Boneheads či Skinheads - RENEES. Snad pro veřejnost neznámější odnož hnutí skinheads jsou fotbaloví fanoušci označovaní jako HOOLIGANS. Dávají přednost pohodlnému sportovnímu oblečení. Se spřízněnými členy Skinheads se stýkají na fotbalových zápasech a na různých oslavách.²²

4.2 Levicový extremismus

Levicový extremismus klade do popředí princip rovnosti a stěžejním cílem převést tuto ideu do všech oblastí společenského života a to i za cenu důsledné organizace každodenního života a lidské individuální svobody.²³ Levicoví extremisté ve svých ideologiích vycházejí především z anarchismu a komunismu a jejich odnoží trockismu, stalinismu a maoismu. Základní snahou levicových extremistů je revoluční převrat existujícího politického systému a při tomto hlásají „revoluční násilí“. Militantní a ne příliš jednotnou politickou frakci představují antiglobalisti, kteří protestují proti konzumní společnosti a k těmto účelům neváhají používat násilí. Specifickou skupinou jsou nebolševici a ortodoxní komunisté, kteří usilují o návrat socialistického zřízení. Nejčastějšími levicovými uskupeními jsou:

1. Anarchismus – politická teorie, neuznávající jakékoli formy autority, chce odstranění politické nadvlády a ekonomické závislosti. Anarchistické hnutí v České republice se projevilo v násilných protestech v září roku 2000 v Praze, proti zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky.

²¹ *Subkultura skinheads, Skinheads – milování a nenávidění.* [online] Antifa.cz : 21.11.2006. Dostupné z WWW <https://www.antifa.cz/content/subkultura-skinheads>.

²² DANIS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus.* Praha : 2018, s. 56-65.

²³ DANIS, Š., PhD, KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus.* Praha : 2018, s. 39.

2. Punks – je alternativním generačním hnutím mládeže; jejich ideovou myšlenkou je odpor vůči nacismu, komunismu, rasové diskriminaci, politickému zřízení, válečným akcím, globalizaci, konvencím či komerci. Mnoho punkerů má blízko k anarchismu, spolupracuje s extremistickými proudy skinhead a „glam“.

3. Organizacemi levicově orientovanými jsou dále Československá anarchistická federace (ČaaF), Antifašistická akce – Antifa CZ (AFA) a Svaz mladých komunistů Československa.²⁴

4.3 Apolitický extremismus

Ostatní projevy netolerantního chování, které je motivováno ideologickou nebo náboženskou nesnášenlivostí, lze označit jako „apolitický“ extremismus. S extremismem jsou v tomto smyslu spojovány i některé subkultury (squatting, graffiti, hooligans, darking).

Squatting - toto hnutí má ideově velmi blízko k anarchoautonomní scéně. Věří ve svou pravdu a prosazují ji legálními i nelegálními prostředky včetně násilí, vyhrocují problémy a sociální napětí a dovádějí je ke konfrontaci se státní mocí.

Sprejerství graffiti – **jedná se snahu** o osobitý projev vlastní identity většinou mladých lidí, kteří se snaží zviditelnit formou různých nápisů nebo maleb. Pro toto hnutí je typický osobitý styl odívání a prezentace svého názoru, kdy většina těchto kreseb má svá specifika a označení autora, které je známo jen úzkému okruhu zasvěcených. Ideje sprejerství se přelily i mezi některé členy ULTRAS a HOOLIGENS, kteří vytvořili svou osobitou kulturu malování graffiti a zapojili do svých maleb fotbalové motivy a hesla.

Hardbass – jedná se o skupiny vesměs mladých lidí, kteří chodí po ulicích města, kde tancují na veřejných místech a tyto akce následně prezentují na internetových portálech.

ULTRAS – tímto názvem jsou označováni sportovní příznivci, kteří jsou plně oddaní svému sportovnímu klubu. Vznik Ultras se datuje na konci 60. let v Itálii. Na stadionech projevují své sympatie za pomoci nejrůznějších choreografií, vlajek a pyrotechniky, čímž chtějí prezentovat svůj sportovní klub. Tato odnož se většinou neúčastní násilí na stadionech i na veřejnosti.

²⁴ ŽÁRSKÝ, M. Diplomová práce : *Strategie Policie České republiky v boji proti extremismu*. [online] Universita Tomáše Bati, Fakulta humanitárních studií, Ustav pedagogických věd. Zlín : 2011. Dostupné z WWW http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/15172/%20%20E1rsk%20FD_2011_dp.pdf?sequence=1.

V současné době mohou mít jednotlivá sdružení ULTRAS od několika jednotlivců až k tisícům. Ultras mají několik základních zásad pro propagaci svého sportovního týmu. Jako čtyři základní zásady můžeme definovat:

- nikdy nepřestat skandovat nebo zpívat, ať je výsledek jakýkoliv,
- nikdy si nesesnout během zápasu, pokud to není součástí chorálu,
- zúčastnit se co nejvíce utkání preferovaného týmu bez ohledu na vzdálenost a náklady,
- mít vztah k sektoru, ve kterém se skupina nachází.

Daná skupina ULTRAS má svého zástupce a mluvčího, který jedná s klubem, zajišťuje různé výhody, např. zvýhodněné vstupné, dřívější vstupy na stadion, z důvodu přípravy choreografie pro fandění. Příprava na jednotlivé zápasy a utkání bývá pro ULTRAS časově náročná a může zabrat i několik týdnů.

HOOLIGANS – jedná se o radikální sportovní fanoušky, kteří jsou poměrně dobře organizovaní a ctí mnoho nepsaných pravidel.

Hnutí HOOLIGANS se výrazně projevuje násilnými střety, které probíhají nejen na fotbalových ochozech. Rvačky současných HOOLIGANS jsou předem domluvené, dohodnuté je přesně místo, čas konání, počet účastníků, ale i jaké se mohou použít zbraně a předměty (jedná se např. o násady pracovního náčiní, řetězy a tyče). V rámci dohody je také sjednáno, jestli se jde na „dokopávanou“, což znamená, jestli se budou dorážet účastníci střetnutí, kteří již budou ležet na zemi. Těchto násilných střetů se účastní desítky příznivců skalního jádra HOOLIGANS, kdy však agresivita a počet těchto střetnutí má narůstající tendenci. Vzhledem k moderním komunikačním technologiím a internetu je možno tuto komunikaci mezi příznivci HOOLIGANS natolik utajit, že se o ní není možno včas dozvědět. Předními kluby HOOLIGANS (v ČR) jsou FC Baník Ostrava, následuje AC Sparta Praha a FC Zbrojovka Brno.²⁵

Lze konstatovat, že divácká scéna není v rámci extremistických hnutí zcela vyhraněna a její radikální odnože ULTRAS a HOOLIGANS více inklinují k pravicovému křídlu extremistického hnutí. Nelze opomenout pronikání levicových idejí do řad jejich příznivců, které se projevují odsuzováním rasismu, nesnášenlivostí a přinášejí myšlenky hlásající

²⁵ *Hooligans, úvod*. SCMP TEAM : 23.6.2009. Dostupné z WWW <http://scmp.txt.cz/clanky/71082/hooligans/>.

rovnost, nesouhlas s vládní garniturou a stávajícím sociálním uspořádáním. Silný vliv na smýšlení radikálních fanoušků má hnutí Skinheads, které hluboce ideově zakořenilo v jejich přijetí hodnot a vnímání fotbalové reality. Nelze opomenout vizuální projevy některých hlavně mladších členů v podobě graffiti a propagaci „fans klubů“ na internetových portálech, kde jsou prezentovány příspěvky převážně pravicově zaměřené.

5 Násilí na fotbalových stadionech

Ve škále sportů fotbal zaujímá v moderní společnosti přední místo a jeho hře se věnuje velká část populace, která je s ním jako sportovní aktivitou úzce spjata. Obliba tohoto sportu přivádí na fotbalové tribuny početné zástupy fanoušků. Mnozí však nepřicházejí jen za sportovním zážitkem, ale chtějí se aktivně účastnit atmosféry na stadionech. Z těchto řad se rekrutuje tzv. „tvrdé jádro“, k němuž se řadí příznivci ULTRAS a HOOLIGANS. Pojetí povzbuzování týmu a příslušnosti k fotbalovému klubu se diametrálně liší, i když na tribunách povětšinou spolupracují na jeho podpoře. ULTRAS vnáší novou dimenzi a rozměr fandění do ochozů, jsou aktivními účastníky zápasu a přípravě na utkání věnují spoustu času. Přinášejí na stadiony dynamiku diváckého projevu, která umocňuje prožitek ostatních zúčastněných a dotváří atmosféru zápasu.

Nejradikálnější odnoží „fans klubů“ jsou sympatizanti hnutí HOOLIGANS, jehož příznivci nevnímají sportoviště jako místo, kde se střetávají fotbalové týmy, ale místo kolizí opozičních radikálních členů příslušných zneprátených frakcí. Toto své pojetí přenášejí i mimo sportoviště a zápasy jsou pro ně především šarvátkami se zneprátenými kluby. Společenská nebezpečnost HOOLIGANS spočívá v jejich organizovanosti, fungují na principech pouličních gangů, které do svých řad lákají především mladé sympatizanty s převážně pravicovým smýšlením a neonacistickými názory. Ideologii HOOLIGANS a propagaci svého klubu provádějí přes jimi vydávané časopisy, označovaných jako „faziny“ (např. Football Factory, Red Pirates Sparta, Frakce rudý úder, Hooligans hovada Zubr, Bull dog Corps Opava), šířenými buď neveřejně nebo přes oficiální „fans blogy“.

Agrese radikálního křídla HOOLIGENS se v důsledku stále přísnějších a důslednějších opatření v prostorách stadionů čím dál tím častěji přelévá mimo sportoviště. Zde dochází často k projevům násilí, pokud se setkají fanoušci různých fotbalových klubů. Účastníci pochodů městy se cítí bezpečněji a volněji na ulicích, než v uzavřeném prostoru stadionu. Plánovaná a předem dohodnutá střetnutí dvou soupeřících skupin, nejčastěji vlajkonošů soupeřících klubů, jsou „fighty“ nebo střety, které jsou označovány jako „třetí poločas“. Mezi fotbalovými kluby dochází ke vzájemné podpoře a výpomoci při rvačkách, kluby spolu uzavírají dohody i na mezinárodní úrovni, především s kluby ze Slovenska a Polska. Podpora funguje mezi kluby Opava, Slavia, Baník s polskými kluby GKS Katowice, Górnik, Stask Wroclav a klubu Brno se Slovanem Bratislava.²⁶

5.1 Definice fotbalového chuligánství, typologie fotbalového diváka

Samotný pojem chuligán pochází v 19. století z oblasti Londýna a toto slovo se největší pravděpodobností pojí s neadaptivní irskou imigrantskou rodinou jménem Hooligan (irský výraz Hooley označuje divokost). Toto označení se posléze vžilo jako označení kriminálně závadového či výtržnického chování.

Osoby, které jsou účastníky fotbalových utkání na stadionech lze podle vyznávaných hodnot a chování především na sportovištích rozčlenit do tří základních kategorií:

- a) Fotbalové diváky.
- b) Fotbalové fanoušky (ULTRAS).
- c) Fotbalové chuligány (HOOLIGENS, „rowdies“)²⁷

Fotbalový divák, jež sleduje dané utkání, na stadion přišel za sportovním prožitkem, a proto nemá vazby na hrající fotbalové kluby a svou osobu nespojuje s pocitem přináležitosti ke konkrétnímu klubu.

Fotbalový fanoušek má svůj klub, který na zápas pohlíží nezaujatě a má většinou pozitivní přístup i k jiným sportům a ve svém týmu má oblíbené hráče. Jeho vztah k družstvu je již osobní, cítí se být s týmem spjat. Na zápas již přichází s jítým očekáváním dobrého herního

²⁶ *Historie a současnost fotbalových hooligans*. S-supporters.cz : 31.01.2012. Dostupné z WWW <https://www.supporters.cz/clanek.asp?id=3847>.

²⁷ NIKL, J., VOLEVECKÝ, P. *Divácké násilí*. Policejní akademie České republiky v Praze. Praha : 2007, s. 7-8.

výkonu svého týmu a předpokladem jeho výhry. Svou příslušnost ke konkrétnímu klubu projevuje svým oblečením (klubové vlajky, repliky dresů a šál apod.). Většinou ze sportů preferuje jen fotbal a při podpoře svého týmu se stejně smýšlejícími fanoušky se stává skupinou s vlastní identitou a specifickými projevy klubové příslušnosti v průběhu utkání.

Fotbaloví chuligáni jsou skupiny povětšinou mladých jedinců s militantními sklony, kteří se již zcela jednoznačně vyhraňují ke konkrétnímu klubu. Povětšinou bývají organizovaní a v rámci své skupiny se vymezují od ostatních diváků na stadionech. Kromě sportovního zážitku ze hry svého týmu vnášejí na sportoviště rivalitu a neshášenlivost vůči příznivcům jiných klubů, chtějí záměrně vzbuzovat konfliktní situace a roztržky s fanoušky nepříslušejícími k jejich skupině. Jednotliví členové mají své jasně dané pozice v rámci hierarchického postavení v jejich skupině, v níž jsou přesně vytyčená pravidla, terminologie, rituály, choreografie povzbuzování svého týmu a v této souvislosti lze konstatovat, že tyto uskupení mají často povahu gangu. Předpokladem začlenění se do takovéto specifické skupiny je plné ztotožnění se se skupinou a přijetí všech jejich zvyklostí. Společně sdílenými hodnotami jsou sklony k rasismu, antisemitistickým projevům, sklony k násilnému řešení konfliktů a mnozí jejich členové inkriminují k ultrapravicovým nebo ultralevicovým ideologiím. Vůdčí osobností každého seskupení HOOLIGENS je její leader a ke vzájemné komunikaci jeho členové hojně využívají dorozumívání přes sociální síť.²⁸

5.2 Dělbá sociálních rolí v rámci fotbalového chuligánství

Fotbaloví chuligáni nejsou jednotným celkem a ve svých řadách mají přísnou hierarchii rolí.

Sociální role v sektorech:

a) První sociální rolí je „chant leader“ či tzv. „caller“. Chant leader je iniciátorem chorálů, zpěvů a pokřiků. Realizuje se při vypracování a kreativním vymyšlení pokřiků a chorálů. (chorál je skandování hesel nebo rýmovaných vět).

b) Druhou sociální rolí je „aggro leader“ (útočník). Při vzniku konfliktu se soupeřící skupinou útočník vždy stojí v první řadě při vzájemném střetu.

²⁸ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury*. Centrum strategických studií, nakladatelství Barrister a Principal. Brno : 2004, s. 14-16.

c) Třetí sociální rolí je „nutter“ (šasek), jehož chování ostatní vnímají jako potřeštěné, šílené či bláznivé. Jedné se o jejich člena, který baví celou skupinu.

d) Čtvrtou sociální rolí je „holligan“ (chuligán), který je řadovým členem skupiny.

e) Pátou sociální rolí je „organizer“ (organizátor). Domlouvá účast a přesuny na zápasy týmu a zajišťuje informovanost všech přívrženců svého HOOLIGENS klubu o konaných akcích a o jich průběhu.

f) Předposlední sociální rolí je tzv. „fighter“ (rváč). Rváči jsou aktivní při podněcování ostatních fans ke střetu s jinou skupinou a jako první vedou útoky na fanoušky jiných týmů.

g) Poslední sedmou sociální rolí je „drinker“ (opilec). „Heavy drinkers“ jsou ve skupině proslaveni dovedností vypít neskutečné množství piva nebo jiného alkoholu.²⁹

Skutečně problémových jedinců, které tvoří tvrdé jádro „hardcore hooligans“, bývá mezi fotbalovými příznivci relativně málo. Nejdůležitější role mají umírnění a ve skupině nejpočetněji se vyskytující jedinci označovaní „hooligans“, kteří tvoří její jádro. Právě jejich aktivní či pasivní podpora nebo nesouhlas přispívají k vyhocení nebo utlumení rodícího se konfliktu.

6 Právní úprava českého zákonodárství na úseku diváckého násilí

Právní řád České republiky v návaznosti na jím uznané a ratifikované mezinárodní smlouvy má celou škálu právních úprav a opatření, která lze aplikovat v rámci diváckého násilí a protiprávního jednání, které je pácháno na fotbalových a hokejových stadionech, nebo na jiných sportovištích.

6.1 Legislativní úprava na mezinárodní úrovni

Hlavním pilířem a primární právní úpravu ve vztahu k diváckému násilí v mezinárodním měřítku je Úmluva Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích, která byla

²⁹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví huligáni, Evropská dimenze subkultury*. Centrum strategických studií, nakladatelství Barrister a Principal. Brno : 2004, s. 17-18.

otevřena k podpisu pro ratifikující státy dne 3. července 2016 v San Diegu. V České republice vstoupila v platnost dne 1. července 2019.³⁰ Jedná se o rámcový dokument, který jednotlivým státům ratifikujícím tuto Úmluvu ponechává možnost, aby ji přizpůsobily svému právnímu řádu, vnitrostátním podmínkám a stanovily rozsah použití pro konkrétní sportovní akce. Jejím hlavním cílem je zabránit a zvládnout problém diváckého násilí a eliminovat nevhodné chování při sportovních událostech.³¹

Od května roku 2004, kdy Česká republika se stala členem Evropské unie, je pro Fotbalovou asociaci České republiky závazné Rozhodnutí Rady EU ze dne 25. dubna 2002 týkající se bezpečnosti v souvislosti s pořádáním fotbalových zápasů s mezinárodní účastí a také Usnesení Rady EU ze dne 6. prosince 2001 o příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními pro předcházení násilí a výtržností a boji proti nim v souvislosti s fotbalovými zápasy na mezinárodní úrovni, které se týkají alespoň jednoho členského státu.³²

6.2 Právní úprava problematiky diváckého násilí v rámci České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)³³

V trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. jsou zakomponovány instituty, které umožňují oprávněným soudům uložit pachateli přiměřená omezení a povinnosti. Primárním cílem těchto opatření a nařízení je výchovně a preventivně působit na pachatele, aby se vyvaroval dalšího protiprávního jednání a vedl řádný život. Orgány činné v trestním řízení takto zvažují závažnost a všechny okolnosti daného protiprávního jednání a na jeho základě mohou stanovovat adekvátní opatření. V rámci těchto opatření lze uložit povinnost zdržet se návštěv nevhodného prostředí, v případě diváckého násilí na fotbalových stadionech. Pachateli protiprávního jednání spojeného s výtržnostmi na sportovištích lze uložit trest Zákaz vstupu

³⁰ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury*. Centrum strategických studií, nakladatelství Barrister a Principal. Brno : 2004, s. 162-163.

³¹ Sdělení č. 39/2019 Sb. m.s. [online] Praha : 2019. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2019-39>.

³² MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury*. Centrum strategických studií, nakladatelství Barrister a Principal. Brno : 2004, s. 166-168.

na sportovní, kulturní a jiné společenské akce tak, jak je uvedeno v ustanovení § 76 trestního zákoníku.³⁴

Stále častěji bývá ukládáno předběžné opatření Zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami podle ust. § 88f trestního řádu nebo Zákaz zdržování se na konkrétním místě podle ustanovené § 88g trestního řádu. Zakázat vstup na fotbalové stadiony bývá ukládán na utkání určitého fotbalového klubu, na konkrétní stadion, lze zakázat vstup do konkrétního města, nebo vstup na utkání pořádaná na území České republiky.³⁵

Samotná praxe nám však ukazuje, že jen zákaz vstupu je nedostačující, a proto se jeví vhodnějším rozšířit takovýto trest o další sankce. Tuto problematiku také znesnadňuje neexistence databáze takto trestaných fanoušků, neboť je takto ztížena prevence při předcházení dalšímu jednání a znesnadňuje to činnost složek dohlížejících nad těmito sportovními akcemi.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

V tomto zákoně lze nalézt ustanovení o oprávnění uložit pachateli přestupku ochranné opatření, jehož dílčím prvkem je omezujícím opatření podle ustanovení § 52 zákona č. 250/2016 Sb. Na jeho základě může správní orgán zakázat navštěvovat veřejně přístupná místa, nebo vstupovat tam, kde se konají sportovní, kulturní nebo společenské akce. V rámci tohoto opatření lze také zakázat kontakt s určitou osobou nebo osobami nebo se podrobit programu, směřujícímu k potlačení násilného chování nebo agrese.³⁶ Definice jednotlivých přestupkových jednání je definována v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích,

³³ Ve znění pozdějších předpisů a novel, tak i dále u právních norem.

³⁴ Zákon číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník. [online] In Sbíрка zákonů České republiky, částka 11/2009. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

³⁵ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb, trestní řád. [online] In Sbíрка zákonů České republiky, částka 66/1961. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

³⁶ ČESKO. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online] In Sbíрка zákonů České republiky, částka 98/2009. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

z nichž postihují nevhodné a násilné jednání páchané na sportovištích přestupky na úseku občanského soužití a na úseku ochrany majetku.³⁷

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Tento zákon stanovuje podle ustanovení § 2 odstavce 1 působnost Policie České republiky (dále jen „policie“), např.: chrání bezpečnost osob a majetku, spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení, odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele, odhaluje přestupky a projednává je, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Při provádění zákroků policie při narušení pořádku na sportovních akcích, užívá zákonná opatření, jež jsou zakotvena v tomto zákoně. Nejčastěji používaná oprávnění jsou požadování prokázání totožnosti podle ustanovení § 63 odstavce 2, oprávnění zajistit osobu podle ustanovení § 26 odstavce 1, oprávnění k omezení pohybu agresivních osob podle ustanovení § 16 a oprávnění zakázat vstup na určená místa podle ustanovení § 20.

Podle ustanovení § 16 zákona o Policii České republiky je pověřený útvar policie kompetentní uzavírat písemné koordinační dohody s obcemi za účelem zabezpečení pořádku a vzájemné koordinaci při zajištění akcí regionální úrovně. V rámci tohoto oprávnění je zajištěna vzájemná koordinace postupů a vedení bezpečnostních opatření a postupů mezi všemi složkami podílejícími se na zajištění bezpečnosti a pořádku na hromadných akcích.³⁸

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 191/2016 o diváckém násilí, ze dne 29.7.2016.

Tento pokyn přímo upravuje problematiku diváckého násilí a je novelizován Závazným pokynem policejního prezidenta č. 74/2017. Na jeho podkladě se policie dohodne s dostatečným časovým předstihem se zástupci sportovního klubu, případně s přizvaným zástupcem obecního (městského, místního) úřadu, termín společného jednání, na něm stanoví rizikovitost sportovního utkání. Na základě vyhodnocení této situace dohodnou další společný

³⁷ Česko. Zákon 251/2016 o některých přestupcích. [online] In Sběrka zákonů České republiky, částka 98/2016. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

³⁸ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. [online] In Sběrka zákonů České republiky, částka 91/2008. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

postup. Tento interní pokyn provádí klasifikace jednotlivých fotbalových utkání z hlediska možného výskytu diváckého násilí.

Jsou stanoveny tři kategorie utkání:

- kategorie A – na zápase se nepředpokládají potíže. Fanoušci jsou poklidní a bezkonfliktní.
- kategorie B - mírné riziko potíží. Publikum je již náchylné ke konfrontaci nebo výtržnostem.
- kategorie C - zvýšené riziko potíží, protože výtržníci cíleně vyhledávající násilí nebo organizují násilné střety.

Podle této kategorizace zápasu jsou následně přijímána další opatření začleněnými bezpečnostními složkami.³⁹

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon o obcích je tím právním předpisem, který umožňuje obcím za určitých podmínek regulovat pořádání fotbalových utkání. Zákon dává oprávnění obcím regulovat veřejnosti přístupné sportovní akce, a to na základě § 10 písm. a) zákona o obcích, kdy obec může ukládat povinnosti v samostatné působnosti obce závaznou vyhláškou k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, případně na základě § 10 písm. b) zákona o obcích, kdy obec může ukládat povinnosti v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku. Za porušení povinnosti stanovené právním předpisem obce lze uložit sankci.

Obce mohou také na základě § 54 zákona o obcích uzavřít smlouvu o spolupráci s fyzickými a právnickými osobami. Prostřednictvím takové smlouvy si může obec s pořadatelem sportovních akcí rozdělit povinnosti při jejich zabezpečení. Postih za neplnění nebo porušení závazků je možný pouze za předpokladu, že smlouva sankční ustanovení obsahuje.⁴⁰

³⁹ ČESKO. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 191/2016. Praha : 2016.

⁴⁰ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. [online] In Sbírka zákonů České republiky, částka 38/2000. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Městská (obecní) policie je řízena zákonem ČNR č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů a jsou zde stanoveny její základní úkoly, zejména v oblasti ochrany veřejného pořádku. V současnosti je městská (obecní) policie významným a neodmyslitelným partnerem Policie ČR.

Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím

Za určitých okolností může dojít na území obce, v níž se hraje fotbalová liga k tzv. spontánnímu shromáždění fanoušků před takovým utkáním nebo po něm. Na uvedený případ pamatuje zákon o právu shromažďovacím v ust. § 12 odstavce 3, kde tento zákon reguluje i shromáždění, jež nebyla předem oznámena ani nikým svolána. Takové shromáždění může být rozpuštěno za předpokladu, že nastaly okolnosti, které by jinak odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odstavce 1 (násilí, popírání osobních a politických práv apod.). Rozpustit takové shromáždění může zástupce úřadu obce (§ 12 odst. 1) a za určitých okolností též Policie ČR.⁴¹

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Dle § 11 odst. 2 písm. g) zakazuje prodávat nebo podávat alkoholické nápoje na veřejných sportovních akcích, s výjimkou nápojů obsahujících nejvýše 4,3 promile objemu ethanolu a vína. Vzhledem k tomu, že jednou z hlavních příčin diváckého násilí je požívání alkoholu před a během zápasu, je znovu povolení prodávání jakéhokoliv alkoholu na stadionech velice diskutabilní.⁴²

S přihlédnutím k legislativní úpravě, která se zabývá problematikou postihování nežádoucích projevů diváckého násilí páchaných v rámci sportovních utkání, se domnívám, že je naprosto postačující a umožňuje příslušným orgánům státní správy v rámci svých pravomocí tyto protispolečenské jevy postihovat v plné jejich šíři. I přes tyto možnosti, které dává právní

⁴¹ ČESKO. Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. [online] In Sběrka zákonů České republiky, částka 19/1990. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

⁴² ČESKO. Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. [online] In Sběrka zákonů České republiky, částka 21/2017. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

legislativa České republiky, nejsou však tyto právní instituty uplatňovány v celém rozsahu a především jejich uplatnění není dostatečně důsledné a flexibilní.

7 Složky začleněné do boje s diváckým násilím

Příprava a dohled nad průběhem fotbalových utkání vyžaduje organizační připravenost všech složek podílejících se na zajištění bezpečnosti a pořádku při konání těchto sportovních akcí. Hlavní tíže při organizaci fotbalových bezpečnostních opatření spočívá na Policii České republiky. Policejní složky provádí opatření na zajištění veřejného pořádku mimo areál stadionu. Pořadatelská služba příslušného fotbalového klubu dohlíží na chování publika na ochozech. Policie České republiky na stadionech zasahuje až při porušování zákona diváky a na základě žádosti pověřeného funkcionáře fotbalového klubu, který je utkání osobně přítomen. Na bezpečnostních opatřeních se dále účastní obecní policie, hasičský záchranný sbor, zdravotnická záchranná služba a okrajově dopravní podnik příslušného města, správa komunikací, odbor dopravy a jiné organizační jednotky obecních úřadů, magistrátů a krajských úřadů. Začlenění jednotlivých složek závisí na vyhodnocení náročnosti a rizikovitosti sportovních střetnutí, které provádí Policie České republiky prostřednictvím pečlivého monitoringu činnosti sportovních klubů fanoušků a podkladů, které jsou shromažďovány policií.

7.1 Policie České republiky

Policie disponuje řadou specializovaných složek, které se účastní opatření na fotbalových nebo hokejových utkáních a jejich činnost je na bezpečnostních opatřeních zřejmá a tyto policejní jednotky jsou pro veřejnost na místě viditelné. Další policisté monitorují fotbalová utkání skrytě a jsou mnohdy fyzicky přítomni přímo v davu diváků. K základním a neodmyslitelným článkům Policie České republiky v rámci těchto opatření patří:

- služba pořádkové policie – primárně dohlíží na veřejný pořádek na daném teritoriu a v okolí stadionu
- služba dopravní policie – vyhodnocuje a koordinuje dopravní situaci a řízení provozu

- pořádková jednotka příslušného krajského ředitelství policie – specializovaný útvar pro opatření na hromadných akcích
- antikonfliktní tým –zajišťuje komunikaci s diváky, předchází konfliktům,
- služba kriminální policie a vyšetřování, skupina extremismu – vyhodnocuje rizika spojená s konkrétním utkáním, zasílá informace vedoucí k vyhodnocení rizikovosti zápasu, ve své kompetenci řeší závažné trestní jednání spáchané v souvislosti s diváckým násilím,
- služební kynologie a hypologie – složka policie pracující se speciálně vycvičenými zvířaty pro tyto masové akce, jedná se o služební psy a koně,
- pyrotechnici – zjišťování, zajištění a případné zneškodnění nástražného výbušného systému,
- preventivně informační odbor – zajišťuje styk a komunikaci s médii a veřejností,
- letecká služba – monitoring hromadných akcí a zajišťování aktuálního leteckého záznamu pro řídicí štáb daného opatření,
- Integrované operační středisko- předávání informací prostřednictvím informačního systému Dispečer-Maják složkám zainteresovaným na bezpečnostním opatření.⁴³

Členové policejního štábu zodpovídají za plánování akce policie v součinnosti s ostatními subjekty začleněnými do tohoto opatření a dále vyhodnocují síly a prostředky, které bude nezbytné nasadit do opatření ze strany policie. V rámci těchto opatření vypracovávají Rozkaz služebního funkcionáře – Plán opatření k zabezpečení policejní akce.

V další části se budeme věnovat dvěma základním složkám policie, které se značnou měrou podílejí na zajištění průběhu sportovních utkání, a to pořádkové jednotce a antikonfliktnímu týmu, které úžeji definují a rozeberu jejich činnost.

Pořádková jednotka (PJ) byla v rámci policie vytvořena jako reakce na vzrůstající projevy občanského násilí v rámci shromáždění občanů a v důsledku vzrůstajícího násilí na sportovních utkáních. Nárůst násilí při pořádání hromadných akcí jasně ukázal nezbytnost

⁴³ *Policie ČR, ŘSPP, Odbor metodiky, koordinace a podpory výkonu služby.* [online] Policie ČR Praha : 2019. Dostupné z WWW <https://www.policie.cz/clanek/odbor-metodiky-koordinace-a-podpory-vykonu-sluzby.aspx>.

vzniku policejních složek, které dokáží na profesionální úrovni reagovat na vzniklé situace v místech zvýšené kumulace lidí. V důsledku této potřeby vznikly pořádkové jednotky. U těchto útvarů policie, které spadají pod příslušná krajská ředitelství, probíhá pravidelný výcvik zaměřený na zvládání těchto situací a pořádkové jednotky jsou řádně vyzbrojeny a vyzbrojeny.

V rámci příslušného opatření rozhoduje o nasazení pořádkové jednotky velitel opatření. O rozmístění policistů zařazených v pořádkové jednotce, způsobu provedení zákroku, volbě konkrétních donucovacích prostředků a dalších taktických postupech v místě nasazení rozhoduje velitel pořádkové jednotky; některé z úkolů plní také policisté řídicí a koordinující skupiny či družstva pořádkové jednotky. Některé úkoly mohou plnit i jiní určení policisté (např. z pohotovostního a eskortního oddělení krajského ředitelství policie).⁴⁴

Antikonfliktní tým Policie České republiky (AKT) má neopomenutelnou úlohu z pohledu preventivního působení v boji proti projevům extremismu. Policie převzala myšlenku použití antikonfliktních týmů v roce 2006 podle předlohy německé policie. Zvláštností je, že jsou využívány jen v Německu a České republice.

Antikonfliktní týmy působí pod příslušnými krajskými ředitelstvími policie a jejich motem je „Verbum non arma“ – „slovem místo zbraně“. Jeho stěžejním posláním je prostřednictvím komunikace preventivně působit a předcházet projevům agrese a podchycovat konfliktní situace již při jejich vzniku. Takto ve vlastní kompetenci nebo ve spolupráci s dalšími složkami mohou včasné reagovat, mohou usměrnit vznikající konflikty a nepokoje na pořádaných akcích. Antikonfliktní týmy se primárně proto zaměřují na předem vytipované skupiny (příznivce skalního jádra ULTRAS u fotbalových fanoušků, sympatizanty různých odnoží krajních extremistických frakcí ad.), komunikují se zástupci fotbalových klubů a jejich fanoušků, které informují o prováděných opatřeních a upozorňují je případně na následky protiprávního jednání. Antikonfliktní tým se takto stává spojovacím článkem mezi účastníky veřejných akcí a složkami podílejícími se nad supervizí. Základní dovedností členů antikonfliktních týmů jsou komunikační schopnosti, určitá míra asertivity a dovednost

⁴⁴ Policie České republiky, Krajské ředitelství Královohradeckého kraje, Pořádkové policie. [online] Hradec Králové : 2019. Dostupné z WWW <https://www.policie.cz/clanek/poradkova-policie.aspx>.

pružného řešení konfliktních situací, což klade vysoké požadavky na psychickou odolnost jejich členů.⁴⁵

Současným trendem při organizaci dohledu nad rizikovými veřejnými shromážděními používanou policií společně s činností antikonfliktních týmů je strategie „Low profile policing“. Základním principem této strategie je neprezentování sil a prostředků, jimiž policie případně další složky podílející se na zabezpečení veřejného pořádku disponují. K využití těchto prostředků má docházet až v nejkrajnějším případě eskalace projevů násilí a nebezpečí páchání protiprávního jednání. Při opatřeních policie jsou antikonfliktní týmy ve stejném postavení jako všechny zúčastněné složky policie např. pořádková jednotka, zásahová jednotka apod. V rámci těchto opatření na veřejných akcích plní pracovníci antikonfliktního týmu jim uložené úkoly, přičemž podléhají přímo řídicímu štábu.⁴⁶

7.2 Městská policie

Městská policie a obecní policie jsou zřizovány na základě zákona č. 553/91 Sb. o obecní policii. Pro demonstraci organizace fungování městské policie autor zvolil Městskou policii Olomouc (MPO), s jejíž činností má největší zkušenosti. MPO byla zřízena 20. února 1992 vyhláškou č. 6 z roku 1992. Prioritními povinnostmi je zabezpečení veřejného pořádku, plnění úkolů stanovených zákonem o obecní policii nebo jiným zákonem a spolupracuje s Policií České republiky na odhalování protiprávního jednání. V roce 1997 Statutární město Olomouc na inkriminovaných místech, kde nejčastěji dochází k páchání protiprávního jednání, instalovalo bezpečnostní kamerový systém, který je v současné době již plně digitalizovaný a je bezpečnostními složkami hojně využíván při monitorování pohybu a jednání fanoušků fotbalových a hokejových utkání. V součinnosti s Policií České republiky se účastní při dohledu nad bezpečností při pořádání fotbalových a hokejových utkání v teritoriu města Olomouce. Pro tyto účely od roku 2001 zřídili pořádkovou jednotku MPO, která prochází intenzivním speciálním výcvikem zaměřeným na činnost při pořádání hromadných akcí.⁴⁷

⁴⁵ Vegrichová, B. *Extremismus ve společnosti*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk : 2017, s. 214-215.

⁴⁶ KOCIÁNOVÁ, R. Bakalářská práce : *Antikonfliktní tým Policie České republiky a Low profile policing*. [online] Brno : 2013. Masarykova universita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Dostupné z WWW https://is.muni.cz/th/lki3r/AKT_a_LPP_final.pdf.

⁴⁷ *Městská policie Olomouc, o nás*. [online] Městská policie Olomouc. Olomouc : 2020. Dostupné z WWW <https://mp-olomouc.cz/uvod>.

7.3 Fotbalová asociace České republiky (FAČR)

Fotbalová asociace České republiky (FAČR) je od roku 2015 nástupcem Českomoravského fotbalového svazu (dále jen ČMFS), je členský svaz organizací spolupracujících s mezinárodní fotbalovou federací FIFA a evropskou fotbalovou asociací UEFA. Řídí a koordinuje organizaci veškeré fotbalové soutěže v České republice. V rámci svých pravomocí může po fotbalových klubech hrajících soutěže vyžadovat plnění určitých podmínek, aby tyto kluby mohly získat licence hrát mistrovské zápasy. Základní podmínky pro získání licence jsou od stavebně technických řešení stadionu přes podmínky aktivní a pasivní bezpečnosti diváků a konče zajištěním prostor pro bezpečnostní a zdravotní složky. Fotbalové kluby, které hrají první fotbalovou ligu, jsou povinny přizpůsobit všechna místa na svém stadionu k sezení, na hřišti musí být instalováno umělé osvětlení hrací plochy a jsou stanoveny minimální rozměry pro fotbalové hřiště. Tato opatření pozitivně ovlivnila bezpečnost diváků a sportovců na stadionech a takto fotbalové kluby efektivně reagovaly na nové trendy po vzoru většiny evropských zemí.⁴⁸

7.4 Fotbalový klub

Fotbalové kluby se musí řídit Organizačním řádem pořadatelské služby, který je v souladu s požadavky FAČR a upravuje postupy, kompetence a činnosti všech osob, které se podílejí na zajištění, organizaci a bezpečnosti při fotbalových utkáních klubu v I. a II. fotbalové lize. Až pouze v případě, že pořadatelská služba není schopna sama zajistit bezpečnost na stadionu, je požádána o zákrok policie.⁴⁹ Na každém zápase je přítomen technický delegát, který kontroluje a poté vyhodnocuje úroveň ohrožení bezpečnosti fotbalového utkání.

Bezpečnost na stadionech je zajišťována na základě zákona číslo 115/2001 Sb., o podpoře sportu, na jehož základě lze sankcionovat pořadatele utkání. Mezi policií a FAČR došlo k uzavření Dohody o spolupráci k zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových zápasech. Mezi policií a fotbalovými kluby je nutné uzavírat místní ujednání, a pokud by se jednalo o rizikové utkání, musí být ujednání uzavřena vždy písemně. Právní vztah vzniká mezi návštěvníkem utkání a fotbalovým klubem, jež se řídí zásadami soukromého práva

⁴⁸ *Internetové stránky FAČR*. [online] Dne 24.05.2019. Dostupné z WWW: <https://facr.fotbal.cz/>, spolupracuje s mezinárodní fotbalovou federací FIFA a evropskou fotbalovou asociací UEFA.

⁴⁹ *SK Sigma Olomouc, oficiální stránky klubu, základní informace*. [online] SK Sigma Olomouc. Olomouc : 2013. Dostupné z WWW www.sigmafotbal.cz › klub › zakladni-informace.

a jedná se o smluvní vztah. O užívání sportoviště rozhoduje jeho vlastník, který určuje pravidla a sankce. V tomto vztahu je uplatňován princip „take it or leave“, v překladu „běž nebo nech být“, který fanouškům deklaruje, že musí respektovat pravidla provozovatele areálu. Návštěvník však musí být prokazatelně seznámen s pravidly vstupu a chování na stadionu. Zveřejnění těchto informací se nejčastěji děje formou vyvěšení návštěvního řádu před a na sportovišti a jeho umístěním na web.⁵⁰

⁵⁰ *Manuál PRO fotbalové kluby*. [online] Ministerstvo vnitra České republiky. Praha : 2015. Dostupné z WWW <https://mvcr.cz/webpm/brozura-manual-pro-fotbalove-kluby.aspx>.

8 Praktická část

V teoretické části práce autor nastínil problematiku diváckého násilí, u kterého se zaměřil na jeho charakteristiku, projevy a na jednotlivé složky, které se podílejí na zajištění a průběhu především fotbalových utkání. Účelem praktické části, jejímž stěžejním prvkem je řízený rozhovor, je hlubší rozkrytí tohoto tématu a jeho začlenění do vyhodnocení nashromážděných teoretických poznatků a praktických zkušeností respondentů, kteří jsou s touto problematikou v každodenním kontaktu. Záměrem autora bude poskytnout vhled do tohoto problému jednak z pohledu policistů, ale i samotných návštěvníků a fanoušků.

Bakalářská práce si klade ve své praktické části za cíl definovat a vysvětlit násilí fotbalových diváků formou řízeného rozhovoru. Touto formou chce autor zjistit a následně vyhodnotit praktické poznatky a zkušenosti, které mají dotazované subjekty s tímto jevem, který vnímají buď ze své pracovní pozice, nebo jako účastníci fotbalového sportu chování na stadionech sledují a osobně ji vnímají. Oba respondenti z řad diváků byli zvoleni záměrně z odlišných stran diváckého spektra. První dotazovaný zastupuje pohled a názory řadových diváků. Názory fanouška klubu SK Sigma zprostředkuje dlouholetý člen klubu, který zápasy sleduje z „kotle“ a je příznivec a sympatizant skalního jádra HOOLIGENS klubu Sigma Olomouc. Zkoumané téma je v dnešní době stále aktuální a živé; je spojeno s řadou protispolečenských projevů, jež jsou veřejností citlivě vnímány. V této části autor zamýšlí poskytnout pohled na tyto projevy tzv. „fandění“ z pohledu dvou protichůdných postojů, jednak z pozice dotazovaných příslušníků policie a z pozice fanoušků fotbalu. Na podkladě jejich názorů, zkušeností a postojů k této problematice vyhodnotí autor práce okolnosti, které vedou ke zvýšenému diváckému násilí na fotbalových stadionech a pokusí se stanovit možná opatření, které lze z tohoto vyvodit, aby bylo tomuto nežádoucímu jednání zabráněno nebo mu bylo vhodně předcházeno. Dle názoru autora bude práce obohacena o obširnější vhled do daného tématu a rozšíří zkoumané téma o zkušenosti zainteresovaných osob, které mohou pomoci modifikovat stereotypní vnímání tohoto celospolečenského jevu.

8.1 Struktura rozhovoru

Samotný rozhovor byl veden formou polostrukturovaného dialogu, což bylo v podstatě určité schéma, které bylo pro dotazovanou osobu závazné, a jednalo se o určitý okruh otázek, na které se dotazovatel účastníků rozhovoru ptal. V tomto interview bylo možno také zaměřovat pořadí, v jakém jsme se okruhům věnovali, bylo možno pozměnit formulaci otázek dle povahy dotazované osoby, a to v souvislosti se získáváním co největšího množství informací od těchto osob, aby výpovědní hodnoty prováděných interview byly co nejobjektivnější, a aby postihly zkoumané téma pokud možno co nejobsáhleji. Proto byl na počátku, před zahájením této činnosti, vytvořen okruh otázek a témat, avšak byla ponechána volnost tvoření otázek, neboť dotazovaný vzorek autor záměrně zvolil nesourodě a s různým přístupem k dané problematice.

Před zahájením rozhovoru autor každého s respondentů seznámil s účelem průzkumu a bylo jim sděleno, z jakého důvodu byli vybráni. Před začátkem každého rozhovoru bylo dodrženo pravidlo anonymity a to i na podkladě žádosti dotazovaných. Respondenti byli poučeni, že získané informace budou důvěrné a nebudou použity v souvislosti s jejich jménem. Rozhovory byly nahrány na diktafon a následně byly doslovně přepsány, z rozhovoru nebyly odstraněny slangové výrazy.

8.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Prvním respondent Petr je dlouholetý příznivec SK Sigma Olomouc, který nepatří ke skalnímu jádru fanoušků fotbalového klubu, ale je aktivním divákem a příznivcem a ve svém volném čase se věnuje výchově a tréninku fotbalové mládeže za FC Lužice. Druhým dotazovaný bude policista Vladimír, který dlouhodobě pracuje v Antikonfliktním týmu. Zkoumané téma vnímá z pohledu své profese, ale je také při výkonu svých povinností na fotbalových opatřeních v neformálním kontaktu s příznivci UTRAS a HOOLIGENS a s lektérymi fanoušky se zná osobně. Další osobou je taktéž policista Martin pracující na pozici v protiextremistickém týmu. Tento respondent je záměrně zvolen, neboť s problematikou nevhodného chování a agrese fanoušků na fotbalových stadionech přichází permanentně do styku. Tématiku diváckého násilí vnímá v širších souvislostech v návaznosti na dění v extremistickém prostředí a má povědomí o pronikání extremistických

názorů do radikálních fotbalových uskupení. Protipólem k názorům policistů je rozhovor s fanouškem SK Sigma Olomouc, který odmítl být jmenován. Tento se účastní fotbalových utkání jako fanoušek radikálního uskupení klubu Ultras SK Sigma Olomouc.

8.3 Rozhovory

Rozhovor č. 1

Děkuji ti Petře za účast na tomto rozhovoru, můžeš se krátce představit a jaký je tvůj vztah k fotbalu?

Bydlím ve Šternberku se svou rodinou, mám dva syny. Fotbal je mým celoživotním koníčkem, hrál jsem jej odmala, a když jsem skončil s kariérou hráče (smích), aktivně jsem se začal věnovat výchově dorostu pro náš FC Lužice. Já i mí synové fandíme SK Sigma Olomouc a navštěvujeme v rámci možností jejich zápasy. Jsem jejich zapálený fanda, ale nepřiřovnal bych se k jejich skalním příznivcům, jen mě fotbal baví a mám ho rád naživo.

Jaký máš vztah k fotbalu a máš svůj oblíbený klub?

Jak jsem říkal, od malička jsem hrál fotbal a po skončení závodní činnosti se již devátým rokem věnuji výchově mladých fotbalistů. Nyní mám jako trenér na starosti starší přípravku což je ročník 2005. Jsem a budu fandou SK Sigma Olomouc.

Jak vnímáš fotbalové fanoušky na stadionech? Domníváš se, že je rozdíl mezi různými „fandy“ daného klubu a jak tyto rozdíly vnímáš?

Pro mne vždy byl, je a bude fotbalový fanoušek ten, kdo přijde na stadion, nebo na hřiště za fotbalem a je jedno jestli je to fanda vesnického FK Babice, nebo ligového AC Sparta Praha. Rozhodně neberu jako fanouška někoho, kdo přijde na fotbal za účelem vyvolání různých konfliktů, nebo se jen prostě pobít.

Shledáváš na fandění kladné a záporné rysy, případně můžeš je specifikovat a nějak rozvést?

Kladným rysem je např. to, že se jedná o účast na společenské akci, většinou se známými a kamarády, nebo podpora svého oblíbeného týmu i v časech, kdy se mu příliš nedaří.

Atmosféra je velmi důležitý prvek a někdy i dvanáctý hráč mužstva. Zápornými rysy jsou samozřejmě nejrůznější výtržnosti, které konají lidé, kteří jsou před samotnými akcemi často posilnění požitím alkoholu, nebo jinými emoce uvolňujícími látkami.

Dle tvého názoru pramení agresivita fanoušků z jakých příčin? Co je podle tebe hlavními důvody chuligánství na fotbalových potažmo hokejových utkáních?

Je to opravdu jen můj názor, ale myslím si, že se jedná o lidi, kteří chtějí sobě i okolí něco dokázat, kteří chtějí být středem pozornosti mezi svými kamarády a v obklopení dalších podobných spoluvýtržníků se cítí být nejsilnější a nepostižitelní.

Jak vnímáš činnost Policie a pořadatelské služby na fotbalových a hokejových stadionech? Další s tím související problém je doprovod fanoušků na stadiony Policií České republiky, jak vnímáš tuto skutečnost?

V první řadě by mělo být učiněno maximum ze strany pořadatelů a samozřejmě v momentě, kdy ani toto nestačí, se na řadu dostává represe ze strany policistů. Tak jak to vidím já, většina povinností je na policii, pořadatelská služba je jen nutné zlo, často diváky spíše prudí, místo toho, aby věci řešila. Co se týče doprovodů fanoušků na samotná utkání, tak se jedná o velice složitou problematiku, kterou v mnoha případech nelze bez asistence policie provádět. Je totiž velmi pravděpodobné, že při samotné dopravě na utkání se posilnění fanoušci dopustí nějaké výtržnosti a této je třeba maximálně předcházet.

Domníváš se, že ze strany Policie České republiky nebo pořadatelské služby jsou činěny opatření, která by mohla rozdmýchávat divácké násilí nebo působit jako spouštěcí moment pro toto jednání?

Dle mého názoru a z vlastní **zkušenosti se jak Policie České republiky** chovají velmi zkušeně a profesionálně. U pořadatelské služby to někdy pokulhává, ale pokud mohu soudit, i u nich se situace zlepšuje.

Jak vnímáš legislativu a právní úpravu ohledně diváckého násilí. Považuješ ji za dostačující, nebo má dle tebe nedostatky nebo nějaké právní mezery?

V tomto nejsem příliš zběhlý, ale podle mě samotná legislativa jistě má své mezery, ale myslím si, že vznikají zbytečné časové mezery v řešení těchto incidentů ze strany soudů a úřadů. Myslím si, že by k trestu samotnému mělo být přistoupeno co nejdříve tak, jak to mají už v Anglii.

Jak hodnotíš agresivitu fotbalový fanoušků, jaké máš zkušenosti s problematikou diváckého násilí na stadionech?

Agresivita na stadionech stále stoupá a je třeba ji řešit daleko důrazněji a rychleji než doposud. Toto by nemělo být na úkor řádných fanoušků, kteří na zápas přijdou třeba i s dětmi a po takovýchto událostech zvažují, zda na stadion budou chodit. Je to špatné pro samotný fotbal i pro nás řádné fandy.

Jaké lze podle tebe učinit opatření, aby bylo možné zabránit nebo minimalizovat divácké násilí na stadionech?

To je velmi těžká otázka, na kterou nejsem schopen jednoznačně odpovědět, ale domnívám se, že prevence je již hodně. Jestli se někdo rozhodne pro výtržnost i přes veškerá opatření, tak se jí prostě dopustí. Potom je třeba represe, která by mohla být podle mého v některých případech i důslednější. Co je důležité působit na mládež, aby si uvědomila, že toto chování k fotbalu a na stadiony nepatří.

Mám na tebe poslední otázku, jak jsi uvedl před naším rozhovorem, vedeš a trémuješ mladé fotbalisty pod FK Lužice, můžeš mi říci, zda tví svěřenci nějak vnímají problematiku diváckého násilí a zda si myslíš, že jsou fotbalová utkání vhodná pro děti a mládež, zda zde například z projevů některých fanoušků nezískávají špatné vzory a negativní pohled na samotný fotbal?

Podle mého může být účast dětí na vyhocených utkáních i prospěšná, ale musí být pod odpovědným vedením, které jim jasně vysvětlí, že tyto projevy na stadion ani nikam do společnosti slušných lidí nepatří. Bohužel nevhodné chování se vyskytuje poměrně často i na samotných utkáních těch nejmenších. Nejhorším na tom je, že se ho dopouští nejčastěji rodiče některých malých fotbalistů. To se potom velmi těžko vysvětluje, že právě tvůj tatínek křičel, nebo i vulgárně nadával na rozhodčího, ač se to nedělá. Rodiče často vytvářejí tlak na své děti, aby byli ve sporu úspěšní, což může vyústit v agresivní chování takového hráče

na hřišti při utkání nebo v šatnách. Já jako trenér takového jednání tvrdě postihuji, ale jsou i trenéři, kteří zastávají názor, že hráči musí být dravci a v určité míře toto agresivní chování podporují a učí hráče, jak jej provádět skrytě, aby si jej rozhodčí nepovšimli.

Děkuji ti za náš rozhovor. Chtěl bys ještě něco dodat na závěr k problematice diváckého násilí, co v tomto interview nebylo zodpovězeno?

Jen to, že se jedná o těžko řešitelnou problematiku a samotné řešení není otázkou jednoho zápasu. Organizace chuligánů je čím dál více propracovanější a někdy to připadá, že jde o boj s větrnými mlýny.

Rozhovor 2

Pěkný den Vladimíre, jsem rád, že jsi si na mě udělal chvíli čas a můžeš mi zodpovědět několik otázek k problematice diváckého násilí. Můžeš se krátce představit a případně uvést, kde jsi zaměstnán a na jaké pozici, kolik ti je let a zda máš rodinu?

Pracuji jako inspektor na Oddělení hospodářské kriminality Územního odboru Olomouc a jsem dlouholetým členem Antikonfliktního týmu Policie ČR při Krajském ředitelství policie Olomouckého kraje. Bydlím v malé vesničce u Přerova. Je mi třicet pět let a mám velkou rodinu.

Fotbal a lední hokej, jaký máš vztah k těmto sportům, upřednostňuješ některý z nich, máš svůj oblíbený klub?

Tyto sporty sleduji spíše z hlediska pracovního, jsem aktivním členem Antikonfliktního týmu Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje již osmým rokem, takže sportovní utkání sleduji spíše v pracovním nasazení.

Jak vnímáš fotbalové fanoušky z pozice pracovníka Antikonfliktního týmu na stadionech? Domníváš se, že je rozdíl mezi různými „fandy“ daného klubu a jak tyto rozdíly vnímáš?

Jsou tu dvě skupiny fanoušků, jako všude jinde. Ti, kteří jdou podpořit svůj tým a chovají v rámci podmínek stanovených zákonem. No a skupina opačná, která má jasný cíl, schovat se

v davu a pořádně se vybouřit. Jednotlivé kluby mají pak určité procentuální rozdělení svých fanoušků.

Z tvého pohledu, můžeš rozlišit, jestli má fandění kladné a záporné stránky, pokud ano, můžeš je rozvést?

Pohled kladný na fandění fanoušků první skupiny, druhá skupina pak jen záporně. Když se do fandění opře druhá výše uvedená skupina, tak se vytváří mnoho negativních symbolů pro všechny okolo.

Jak již jsi uvedl, pracuješ v Antikofliktním týmu, při Krajském ředitelství policie Olomouckého kraje, jak vnímáš příčiny agresivity fotbalových fanoušků? Co je podle tebe hlavními důvody chuligánství na fotbalových potažmo hokejových utkáních?

Hlavní příčinou je alkohol, který posouvá práh chování všech jedinců. Někteří mají stránku bezduchých jedinců, kteří jen táhnou s davem. U jiných roste agresivita stupňovaná iluzí o bezúhonnosti jedinců schovaných v davu.

Jak vnímáš činnost Policie a pořadatelské služby na fotbalových a hokejových stadionech? Často se účastníš doprovodů fanoušků na stadiony, jak vnímáš tuto skutečnost? Je rozdíl v chování fanoušků na stadionech a mimo ně?

Policie zde funguje jako takový nárazový můstek, zajišťuje malou pořadatelskou službu. Pořadatelská služba jednotlivých stadionů v mnoha případech nezvládá svou práci. Také v mnoha případech vznikají situace nezvládnutí psychického napětí, vznikající mezi pořadateli a opilými fanoušky. Z jednotlivých zkušeností z doprovodů, pak nabírám přesvědčení, že by měla policie ubrat v doprovodech intenzitu prevence, a začít jednat až při porušení zákona, ve větší razanci a ve vymahatelnosti práva.

V rámci své práce v Antikonfliktním týmu jsi v takové zvláštním postavení, jsi na hraně mezi Policií České republiky a mezi fanoušky, kterým jsi mnohem blíže než ostatní policisté. Domníváš se, že fanoušci a hlavně skalní Fans jsou schopni respektovat autoritu? Co je častou příčinou situací, které v těchto fanoušcích vyvolává napětí a případně nepokoje?

Všechny základní problémy vzniklé při komunikaci mají hlavní faktor, který je ovlivňuje a to alkohol proudící v žilách jednotlivých účastníků. Ten stupňuje agresi, problematiku respektování autority a komunikativnost.

Když hovoříš s fanoušky a z jejich strany jsi kontaktován s různými problémy, myslíš si, že ze strany Policie České republiky nebo poradatelské služby jsou činěny kroky, které vyvolávají divácké násilí? Na co si u tebe fanoušci nejčastěji stěžují, co jim vadí?

Je to docela častý jev, kdy si fanoušci stěžují na chování poradatelské služby. Na provokativní chování stupňující k vyvolání zbytečného konfliktu.

Jak vnímáš legislativu a právní úpravu ohledně diváckého násilí, postačuje k potírání diváckého násilí?

Legislativa je na dobré úrovni, jen chce řešit rychlejší postih výtržníků, dohled na dodržování zákazů vstupu na utkání.

Jak osobně vnímáš agresivitu diváckého násilí na stadionech, co je podle tebe častým spouštěcím momentem těchto konfliktů mezi fanoušky a policisty?

Většinou se jedná o provokaci buď mířenou na protistranu, nebo vyprovokovanou situaci ze strany pořadatelů. Policisté jsou pak už jen složka, která musí vyřešit situaci, která je nezvládnutá ze strany pořadatele.

Lze zabránit výtržnostem fanoušků na stadionech a mimo ně? Jak?

Pokud by represivní složka jako taková, začala dávat jasně najevo, že není tolerance pro porušování vyhlášek a zákonů pro fanoušky. Mohlo by to nastartovat efekt zmírnění protizákonného jednání ze strany fanoušků a usměrnění jejich chování.

Tímto bych náš rozhovor ukončil, děkuji ti ještě jednou za tvůj čas.

Rozhovor 3

V úvodu bych uvedl, že řadu let jsi Martine členem v protiextremistickém týmu Policie České republiky při Územním odboru Olomouc. Rád bych využil tvých bohatých zkušeností a položil ti pár otázek k problematice diváckého násilí.

Domníváš se, že je rozdíl mezi různými fotbalovými fanoušky a jak tyto případné rozdíly vnímáš?

Z mého pohledu policisty se fanoušci určitě liší a to znatelně. Nelze srovnat chování fans Baník, kteří jsou nevladatelní a jdou se na zápas opít a porvat, například s fanoušky z Uherského Hradiště, kteří přijedou opravdu za fotbalovým zážitkem a sami přispívají k dobré atmosféře při utkání. I naše činnost jako kriminální policie spočívá v první řadě v posouzení rizikovosti utkání právě podle počtu radikálního jádra ULTRAS daného klubu.

Z tvého pohledu, jak bys popsala atmosféru na fotbalových utkáních, jak na tebe působí chování a samotné fandění fanoušků?

Jako policista jsem v kontaktu s řadou fanoušků i ze skalního jádra jejich klubů. Někteří jsou ochotni se s námi domluvit a jde jim o vytvoření atmosféry na stadionu. Za roky mé práce mám pro ně pochopení a vyjdeme si vstříc. Pokud se jedná o choreografii a skandování příznivců ULTRAS považují to kolorit zápasu a vnímám to jako jejich kulturu, kterou vnímá pozitivně i zbytek diváků. Problémem jsou fanouškovské kluby Baníku, Sparty, Viktorky a dalších, kteří s pořadateli komunikují omezeně a s policií už vůbec ne. U nich je už problém cesta vlakem nebo autobusem na utkání, při níž musí policie asistovat. Tito fanoušci se na ochozech chovají vulgárně, vyhledávají spory s pořadateli a pro policii představují velmi rizikovou skupinu.

Jak vnímáš činnost Policie a pořadatelské služby na stadionech? Je zde jejich přítomnost nutná a má zde svůj význam, nebo je to zbytečné maření silami pořadatele a Policie České republiky?

Určitě obě složky vnímám jako nedomyšlitelnou součást při zabezpečení veřejného pořádku na fotbalových zápasech. Policie již řadu let není při fotbalových zápasech přímo na stadionech. Tuto činnost přebírají různé bezpečnostní služby, které mají ve svých řadách

většinou brigádníky přijaté na konkrétní akci a jejich znalost zvládnání problémových situací je nevyhovující. Při své práci jsem byl svědkem konfliktů, které spíše vyhrotili pořadatelé, než by přispěli k jejich zklidnění. Fotbalových opatření se účastním řadu let a mohu říct, že policie razantně změnila svou taktiku. Především do opatření začlenila dobře vystrojené pořádkové jednotky a zavedla model antikonfliktních týmů. Přípravy na opatření před samotnými zápasy jsou preciznější a nedochází k počátečním omylům, při nichž byly podceněny počty fanoušků nebo jejich míra agresivity. Policie více vsadila na prevenci a použití síly v mezích zákona používá až v krajních případech.

Pokud Policie České republiky provádí doprovod fanoušků na stadion, nebo jejich monitorování, považuješ to za nutné? Jak tuto jejich činnost hodnotíš?

Zde bych poznamenal, že policie postupně upouští od organizovaných doprovodů fanoušků, pokud zde nejsou bezpečnostní rizika. Nelze však pustit početné skupiny podnapilých ULTRAS nebo HOOLIGENS volně po městě. Zde nastupuje policie a chrání občany a zájmy obce tím, že provede jejich organizovaný přesun. Právě přesuny na fotbalové stadiony jsou inkriminovaným úsekem opatření, neboť zde se nejčastěji realizují spontánní nebo předem dohodnuté „fighty“ mezi příznivci zneprátelených týmů. Tuto činnost hodnotím jako potřebnou.

Jak ty osobně vnímáš agresivitu na stadionech, myslíš si, že to k fandění patří nebo to kazí pocit ze zápasu?

Z profesního hlediska toto jednání neschvaluji a ani toto nepatří k představám spojovaným se sportem, který by měl vychovávat právě k hodnotám nenásilí a solidarity. Při plnění svých pracovních povinností se často účastním při skrytém monitoringu nejen pochodů fanoušků, ale bývám s nimi na ochozech. Zde vnímám, že u radikálních příznivců nejde o zážitek z fotbalového zápasu, ale především se v jejich řadách objevují provokatéři a agresoři, kteří ostatní strhávají k násilnostem. Jedná se především o mladé muže ve věku okolo osmnácti let, ale i mladší, kteří jsou často příznivci ultra pravicových hnutí. Jejich skupiny mají svou hierarchii a svá nepsaná pravidla, která striktně dodržují. Policie mnohem snáze řeší konflikty na stadionech, neboť zde má zmapované problémové jedince a je vycvičena k zákrokům v těchto prostorách. Mnohem větší problémem jsou „fighty“, protože je nesnadné odhalení místa, kde se konají, a střety se vyznačují vysokou mírou agresivity.

V čem spatřuješ klady a zápory při fandění, co je podle tebe příčinou agresivity a diváckého násilí mezi fanoušky fotbalových klubů?

Pozitivum je, že lidé mají možnost dát průchod svým emocím a odreagovat se. Toto chování však nesmí být obtěžující pro ostatní a nemůže přerůst ve verbální nebo fyzické napadání. Choreografie a popěvky do ochozů patří a dotvářejí atmosféru. Jako policista vnímám jako velké nebezpečí prolínání pravicových extremistických názorů mezi členy HOOLIGENS, s nimiž se ztotožňuje především mladší generace. Tyto postoje se poté odrážejí ve větší brutalitě při střetech a vzájemných „bitkách“. Dříve byly běžné souboje mezi HOOLIGENS „na pěsti“, ale v poslední době používají násad od náradí, baseballové hole, řetězy. Agresivní chování se nám daří vytlačovat ze stadionů, ale toto chování se nám přesunuje do ulic, vlaků a mimo dohled policie. Vzájemné souboje zneprátelených klubů se staly hůře dohledatelné a jejich brutalita narůstá.

Jak jde podle tebe přecházet fotbalovému chuligánství, jaká preventivní opatření by bylo možné učinit?

Prvotně je podstatná osvětová činnost fotbalových klubů zaměřená na mládež a to především v budování jejich přesvědčení, že sport je čestným kláním mezi soupeři a násilí k němu nepatří. Fotbalové kluby jsou provozovatelem sportovišť, tudíž určují podmínky pořádání jejich akcí a i na jejich zvažování je, za jakých okolností povolají policii na stadiony, tedy právě oni určují míru tolerance k projevům diváckého násilí. Ze své praxe vím, že s „leadry“ některých fans klubů se lze dohodnout před zápasem a takto policie může eliminovat následné konflikty. Na této strategii úzce spolupracujeme s antikonfliktními týmy a vedením policejního štábu, který koordinuje příslušné opatření. Příznivci ULTRAS a HOOLIGENS mají své osobité pojetí hodnot a dá se říci i cti, proto je nutné tyto jejich postoje pochopit a respektovat. Potom je možno s některými nalézt společnou dohodu. Samozřejmě kluby jako jsou například FC Baník a polský klub FC Katowice s policií odmítají jakkoliv spolupracovat a zde je nezbytné použít represi, kterou veřejnost vnímá v rozsáhlém nasazení sil a prostředků.

Rozhovor 4

Chtěl bych ti Romane poděkovat, že jsi po mém telefonickém hovoru takto reagoval na mou žádost o uskutečnění tohoto interview. Jak jsi mi při telefonickém hovoru řekl, jsi dlouholetým fanouškem a skalním příznivcem FC Sigma Olomouc. Říkám to správně?

Jsem členem skupiny Sigma United, což je vlastně takový fanouškovský klub hezky řečeno. Toto je pravda. Sigmě fandím od svých sedmnácti let, kdy jsem šel poprvé s kamarády na fotbal. Dostal jsem se do kotle, což jsou vlastně ti fanoušci, kteří jsou na hřišti nejvíce slyšet a jsou s klubem úzce spjatí. Z tohoto kotle také vzešlo to uskupení Sigma United. Nejsm přímo leader této skupiny, ale nebojím se říct, že jsem po těch letech již jeho významným členem. Co se týká toho uskupení Sigma United, tak se jedná vlastně jen o to, že společně navštěvujeme zápasy Sigmy Olomouc, kdy jezdíme na utkání, které se hrají mimo Olomouc, a tam organizovaně fandíme.

Můžeš se krátce představit a případně uvést, kde jsi zaměstnán a na jaké pozici, kolik ti je let a zda máš rodinu?

Tak k tomuto bych se moc nechtěl vyjadřovat, jestli ti to nevadí, protože přece jenom ty věci, které jsou spojené s tím našim fanděním, nejsou vždy úplně „košér“.

Jak vnímáš fotbalové fanoušky ze své pozice? Domníváš se, že je rozdíl mezi různými „fandy“ daného klubu a jak tyto rozdíly vnímáš?

Tak určitě jsou mezi fanoušky velké rozdíly. Když pomenu ty, kteří jdou na fotbal třeba s dětma nebo celou rodinou, tak i my samotní v Sigmě United se dělíme na dva tábory. Jedni z nás organizují třeba ty zájezdy na venkovní zápasy Sigmy, a nebo třeba vyrábějí nějaké transparenty a vymýšlejí různá chorea. No a pak je tu druhá část, která je jak bych to řekl trochu divočejší, kdy ale dále bych se k této otázce již nechtěl vyjadřovat.

Z tvého pohledu, můžeš rozlišit, jestli má fandění kladné a záporné stránky, pokud ano, můžeš je upřesnit?

Tak podle mne má určitě fandění, tedy aspoň to moje dvě stránky, protože upřímně připouštím, že já patřím k té divočejší skupině. Co se týká té kladné, tak je to určitě to, že

patřím do nějaké skupiny lidí, kde konkrétně já již mám nějakou pozici, myslím tím, jako že mne třeba ostatní kluci uznávají. Co se týká toho záporného, tak občas jsem se dostal do křížku s policií, ale musím zaklepat, že vše jsem zatím ustál.

Jak vnímáš činnost Policie a pořadatelské služby na fotbalových stadionech? Pokud by jsi mohl hovořit za svůj klub, vnímáte Policii České republiky nebo pořadatele jako potřebné na stadionech a při doprovodech, nebo jsou z vašeho pohledu jen „nutné zlo“?

Tak řeknu ti to asi tak, já si myslím stejně jako většina mých kamarádů, že přítomnosti policie na fotbale je úplně zbytečná, kdy naopak mi to připadá, že občas někdo z nás schválně udělá něco, abychom trošku ty policisty podráždili. Kdyby tam ale nestáli, tak by se to dle mého nedělo. Z vlastní zkušenosti vím, že až se do věci zapojí policie, tak je to teprve pro nás ten správný adrenalin a nebojím se říct, že pár z kluků právě kvůli tomuto na ten fotbal chodí. K pořadatelské službě se vyjadřovat nechci, protože konkrétně v Olomouci mám za to, že většina těch pořadatelů jsou ještě větší grázlové než my z kotle.

Pokud je ze strany Policie České republiky prováděn doprovod fanoušků na stadion, nebo jejich sledování policisty, je toto nutné? Jak tuto jejich činnost hodnotíš?

Tak tady platí to, co jsem říkal, kdyby si nás nikdo nevšímal, tak nemáme proč dělat nějaké problémy. Přijde mi to tedy zbytečné, i když rozumím tomu, že policisté dělají svou práci a taky by byli třeba zrovna raději se svou holkou nebo dětma.

Jak se připravujete na utkání svého klubu? Co vám takovéto utkání přináší, proč fandíte a jak vás toto naplňuje? Můžeš to nějak vysvětlit pro nás laiky, kteří to této problematice nijak nevidíme?

Tak konkrétně já se na utkání nijak nepřipravuji, ale kluci z té mírnější skupiny chystají nějaké ty transparenty případně chorea, jak jsem uváděl. Co se týká nás těch divočejších, tak se vždy den před zápasem sejdeme v naší hospůdce a domlouváme se třeba, že na fotbal půjdeme společně apod.

Domníváš se, že fanoušci a hlavně skalní Fans jsou schopni respektovat nějakou autoritu? Co je častou příčinou situací, které ve vás vyvolává napětí, a jsou příčinou případných nepokojů?

Tak já se mezi ty skalní počítám, takže ti můžu upřímně říct, že s těma autoritama máme právě problém. Samozřejmě hodně záleží, kdo má jako ta autorita být, pokud ale myslíš třeba někoho od policie, tak to určitě nefunguje. Těžko říct, co je příčinou nějakého napětí jak se ptáš, ale já mám za to, že my už na ten fotbal jdeme proto, abychom se tam vyblbli, jestli mi rozumíš.

Můžeš mi říct, co ve vás jako fanoušcích vyvolává pocit agresivity, jaké situace vedou k tomu, že dochází ke konfliktům na stadionech i mimo ně? Není škoda, že takovéto situace na vás poté díky médiím vrhají špatné světlo a jsou veřejností negativně vnímány?

Tak podívej, jak jsem už řekl, já patřím k té divočejší skupině fanoušků a nebudu zastírat, že kolikrát máme již třeba před zápasem domluvený fight, což je jakoby bitka s fanoušky toho druhého klubu, takže si myslím, že ta agresivita nevzniká přímo na stadionech. Samozřejmě se to tam také může vyhrotit, pokud se k sobě nějak vmísí fanoušci obou klubů, ale proti tomuto už jsou dnes stadiony dobře vybavené.

Jak ty osobně vnímáš agresivitu na stadionech, myslíš si, že to k fandění patří nebo to kazí pocit z fotbalového zápasu?

Já osobně si myslím, že to k fotbalu samozřejmě patří a jestli to někomu kazí dojem z fotbalu samotného, tak to mi je skutečně jedno.

Proč dochází k násilným střetům fanoušků klubů, co je vede k takovému řešení sporů mezi sebou? V minulosti se i vaši fanoušci účastnili nějakých střetů s jinými kluby, proč? Není to pak začarovaný kruh, který vede ke stále většímu násilí?

Tak to už jsem tak trošku naznačil, každý klub má prostě v řadách fanoušků kluky, kteří si chtějí dokázat, že jsou vlastně chlapáci, a tak je spousta těch střetů domlouvána již před zápasem samotným. V rámci české republiky je to už jakýsi kolorit, prostě je to věc, která podle mne k tomu fotbalu jaksi patří.

Je pro vás důležité, jak vás prezentují média, a jak vás vnímá veřejnost?

Pro mne osobně vůbec ne, je mi to úplně jedno, ale vím, že ta mírnější skupina sleduje jakousi zpětnou vazbu, jak se třeba to jejich fandění líbilo apod.

Můžeš mi na závěr říct, jak vnímáš domluvené střety mezi fanoušky, tedy fights, proč se jich někteří z vás účastní a proč je organizujete?

Je tedy vidět, že o nás moc nevíš. Fights mají svá pravidla, není to nic neorganizovaného, ale je to dohodnutý střet. Ne všichni kluci se tohoto účastní, ne každý na to má, ale mi máme mezi sebou borce, kteří mají s bitkami své zkušenosti a naše barvy umí na takovýchto fightsch obhájit. Samozřejmě je nebudu jmenovat. Fight je rituál, je o tom dokázat, kdo na to má a kdo jen kecá. S většinou fandů u jiných klubů se dá na tomto dohodnout, ale jsou i podrazáci, kteří si na fights berou pomůcky, třeba bejsbolky, řetězy, tyčky bez dohody, to jsou třeba fans Bohemky a to se nezapomíná. Nemůžeš se na fight dívat jako na něco špatného, do něho jdou borci, co na to mají a nebojí se za klub prolít trochu krve. Pokud při fightu na to borec nemá, odstoupí a ostatní ho nechají, má tam kámoše, kteří ho odvezou. Je to prostě o adrenalinu a o cti.

Děkuji ti za rozhovor a přeju SK Sigma Olomouc pěknou sezónu.

8.4 Vyhodnocení rozhovorů

Zkušenosti s tematikou

Respondenti odpověděli na položené otázky na základě svých osobních zkušeností se zkoumaným tématem a presentovali své postoje ke zkoumanému jevu podle svého vnitřního přesvědčení. V některých bodech došlo ke shodě mezi všemi respondenty a to především v negativním postoji vůči činnosti pořadatelské služby a vlivu množství požitého alkoholu na nárůst diváckého násilí. V jiných bodech byla patrná názorová rozdílnost, která bude blíže rozebrána v další části vyhodnocení odpovědí dotazovaných osob, což bylo i samotným smyslem této části práce.

Osobní postoje respondentů k problematice fandění a násilnostem na fotbalových stadionech

Osoby, které se zúčastnily interview, jsou příznivci fotbalu nebo s ním mají osobní zkušenosti, jsou osobně seznámeni s podmínkami a děním v hledištích fotbalových stadionů. Proto atmosféru na stadionech hodnotili na podkladě svých subjektivních a objektivních pocitů a zkušeností. Všichni dotazovaní hodnotili kladně činnost umírněného

křídla skupin Ultras fotbalových klubů, které se projevují propracovanou choreografií, skandováním, které dokáže strhnout většinu diváků a vytvořit vhodnou atmosféru pro fotbalové utkání. Protikladem k tomuto chování jsou zbytečné a nevhodné vulgarismy, podnapilost některých členů Ultras a z toho plynoucí jejich agresivita. Tyto názory nesdílel respondent, který je členem Ultras SK Sigma Olomouc. Z pohledu jím zastupované skupiny diváků je násilí mezi znepřátelenými kluby vnímáno jako přijatelné, očekávané chování a k projevům fandění patří. V souhrnu lze konstatovat, že umírněné projevy fandění z „kotle“ umocňují prožitek ze zápasu a jsou pro ostatními diváky již očekávaným zpestřením celkové atmosféry na ochozech. Názory se lišili při hodnocení projevů vulgarismu, nesnášenlivosti, požívání alkoholu fanoušky a při posuzování rozsahu postihu za verbální či fyzickou agresi, neboť radikálním příznivcem bylo toto jednání považováno za přípustné. Vzhledem k těmto skutečnostem, bude vždy posouzení překročení přípustné míry chování diváků primárně na posouzení pořadatelskou službou a vedením fotbalového klubu, která bude přijímat konkrétní opatření pro udržení pořádku na tribunách ve spolupráci s policejními složkami.

Pohled na působení Police České republiky při opatřeních spojených s fotbalovými zápasy

Všichni zúčastnění respondenti mají své osobní zkušenosti s touto problematikou a shodují se, že je nezbytné tyto sportovní akce nějakým způsobem koordinovat, a že zde musí být přítomny složky, které zabezpečí jejich průběh. K názorovým rozdílům došlo ve fázi, kdy se respondenti vyjadřovali ke skutečnosti, jak tento dozor nad fotbalovými utkáními provádět a jaké postupy a prostředky jsou nezbytné pro zajištění jejich hladkého průběhu. Ze strany dotazovaných policistů zazněl názor, který požadoval důslednější dodržování zákona, razantnější postup policejních složek a především pružné a rychlé řešení protiprávního jednání, ke kterému na sportovištích dojde. Tím by byla ze strany policie zajištěna ochrana a bezpečnost fanoušků, kteří přišli na stadion shlédnout zápas a chtějí si jej užít bez incidentů a násilností. Značný vliv na eskalaci krizových situací má alkohol požitý sportovními příznivci, a proto u dotazovaných policistů zazněl požadavek striktního zákazu konzumace alkoholu na stadionech a důsledného omezení vstupu podnapilých osob na sportoviště.

Oproti tomu ze strany fanoušků zazněla nespokojenost s příliš direktivními zásahy jak ze strany pořadatelů, a tak i ze strany policistů, kdy tato opatření jsou podnikána bez znalosti problematiky diváckého fandění a bez zohlednění individuální situace na základě přesně stanovených postupů, kterými se policie řídí. Mimo jiné byl připomínkován neprofesionální

a leckdy nedůsledný postup některých pořadatelských služeb, které svým přístupem k divákům některé situace vyhrocují, jejich mnohdy provokativní vystupování bývá mnohdy spouštěcím momentem pro následné vzájemné střety a vyvolává negativní odezvu na tribunách.

Názor na divácké násilí a na volbu opatření pro jeho eliminaci

Policisté se shodli na názoru, že by měly být řešeny závažné excesy sportovních fanoušků bezprostředně na místě, efektivně, s plným využitím všech zákonných represivních postupů s důrazným vyvozením následků v souladu s platnou legislativou. Tresty by měly být ukládány bezodkladně tak, jak to je již uplatňováno u násilností a výtržnictví fotbalových fanoušků ve Velké Británii, kde na opatřeních při exponovaných utkáních bývá přítomen soudce, který vzniklé prohřešky diváků řeší ve své kompetenci.

Dotazovaní fanoušci vyslovili názor, že určitá míra umírněné agresivity, která je spojena s podporou jejich klubu, na stadiony patří a je součástí atmosféry, která na fotbalových utkáních umocňuje prožitek z podpory jejich týmu. Respondenti zastupující diváky se negativně vyjadřovali k působení a činnosti pořadatelské služby, jejíž činnost shodně hodnotili jako neprofesionální. Postupy při kontrolách fanoušků u vstupů a při dohledu nad chováním na stadionech posuzovali jako leckdy vyvolávající a gradující napětí v řadách radikálních diváků. Vhodným řešením tohoto problému spatřuje autor práce v profesionalizaci pořadatelské služby, spočívající ve vhodném výběru jejich členů nejen z řad sportovců kontaktních sportů, ale i zhodnocení jejich schopnosti komunikace s diváky, dovednosti asertivního chování a zvládnání psychické zátěže ve vypjatých situacích na stadionech tak, aby dokázali předcházet konfliktům již v jejich počáteční fázi. Pořadatelská služba by měla reflektovat specifika situace v hledišti. Autor práce soudí, že by bylo vhodné, aby pořadatelská služba ve spolupráci s fotbalovými kluby mezi své pracovníky začlenila řádně způsobilé a proškolené pracovníky, kteří by dokázali na základě komunikace s fanoušky předcházet situacím vyústujícím v otevřenou agresi nebo ničení vybavení sportovišť.

Divácké spektrum respondentů se shodlo, že určitému stupni agresivity se nevyvaruje ani „řádný“ fanoušek klubu, protože samotné utkání vyvolává napětí ve svých příznivcích, určitou míru nesnášenlivosti a averze vůči sympatizantům protivníkovy klubu. Tato agrese

musí být však v únosné míře a nesmí obtěžovat ostatní příznivce na stadionu. Jako zcela vybočující jednání hodnotí policisté a respondent z řad umírněné části diváků (respondent Petr) chování fanoušků, kteří si mezi sebou domluví vzájemný střet, tzv. „fight“. Naopak skalním příznivcem tzv. „tvrdého jádra“ SK Sigma Olomouc jsou tyto střety vnímány jako přirozená součást projevů sympatií ke klubu, při kterých jeho členové hájí zájmy a čest klubu. Na základě jeho tvrzení je možné přijmout hypotézu, že příčinou páchání násilností sympatizanty HOOLIGENS je jejich přesvědčení, že toto jednání je jejich povinností reprezentovat fotbalový tým a jedná se o možnost upevnit svou pozici v sociální skupině HOOLIGENS, což je také vnímáno jako příležitost k seberealizaci. Na základě zjištěných skutečností lze z názorů dotazovaných osob vyvodit, že na fotbalovém stadionu musejí být oddělené koridory pro skalní příznivce obou soutěžících klubů. Tato střetnutí vyžadují zvýšený dohled všech zúčastněných složek, jsou náročná na organizaci a představují vždy zvýšené riziko konfliktních situací. Primárním příčinou násilného chování radikálních příznivců je jejich samotný přístup k podpoře oblíbeného týmu a neochota respektovat autority. Jejich přívrženci mají svéráznou kulturu fandění, specifické smýšlení o fandění a potažmo nelze opomenout vliv alkoholu na nárůst jejich agrese vůči okolí. Souhrn těchto faktorů dělá především ze skalního jádra fotbalových fanoušků špatně adaptabilní jedince, kteří na sportovištích nehledají již jen sportovní zážitek, ale i možnost k vybití své agrese.

Závěr

Bakalářská práce si jako primární cíl kladla nalezení strategie a postupů vedoucích k předcházení a účelnému potírání nežádoucích společenských jevů spojených s diváckou agresivitou. Pro základní klasifikaci tohoto tématu se autor v jejím úvodu zabýval společenskými hodnotami a morálními zásadami, které sdílejí především radikální příznivci uskupení ULTRAS A HOOLIGENS. Hlavní příčiny vzniku a nárůstu projevů agresivního chování ve spojitosti s fotbalovými zápasy autor spatřuje v sociálně patologickém chování skalních příznivců příslušného fotbalového klubu, které spočívá v jejich pocitu individuální nepostižitelnosti v souvislosti s obdobným chování davu jejich stoupenců a domnělému pocitu oprávněnosti při závadovém chování. Jejich individuální vnímání reality při fandění takové jednání na ochozech schvaluje, neboť je pro ně morálně akceptovatelné a je jimi vnímáno jako plnohodnotná součást koloritu v diváckém sektoru. Tyto své postoje následně přenáší i mimo sportoviště, neboť se pro fotbalové příznivce stávají životní realitou a ztotožňují se s nimi i v soukromém životě. Je nezbytné konstatovat, že projevy fyzické i verbální agresivity bývají zjevně umocněny požitím alkoholických nápojů nebo i jiných omamných látek a bývají značně ovlivněny i příslušností k odnožím extremistických hnutí, kde je patrný příklon především k pravicovým ideologiím.

Při analyzování postupů a opatření vedoucích k dosažení stanoveného cíle autor vytyčil dva možné způsoby jeho řešení. Prvním může být preventivní opatření, které eliminuje agresivní projevy diváků v jejich samém zárodku. Druhým je následné represivní opatření, které je již odezvou na eskalaci napětí mezi diváky a je v podstatě reakcí na nezvládnutou a vyhrocenou atmosféru ve fotbalovém publiku.

Na úseku prevence řešení agresivního chování v souvislosti se sportovním děním jsou základním faktorem fotbalové kluby a potažmo i Fotbalová asociace České republiky. Jejich přístup k nešvarům nejen svých příznivců, ale i hráčů nebo členů vedení klubu, jsou významným měřítkem tolerance veřejnosti vůči tomuto fenoménu. V této souvislosti je nezbytné, aby především představitelé fotbalového managementu vhodně působili především na mládež, neboť právě tato věková skupina velmi citlivě vnímá vzory ve svém okolí a přejímá jejich sociální postoje a názory. V oblasti předcházení tomuto jevu lze pozitivně hodnotit posun ve vnímání zajištění bezpečnosti v areálech samotných stadionů, které jsou

za poslední desetiletí opatřeny řadou prvků pro zabránění násilným střetům a také došlo ke zkvalitnění monitoringu dění na ochozech prostřednictvím zabezpečovacích kamerových systémů. Fotbalové kluby kromě instalace pasivních bezpečnostních prvků zajišťují ve své kompetenci při utkáních bezpečnostní agentury. V praktické části práce byly tyto složky respondenty označeny za nedostatečně profesionální, a to především v oblasti komunikace s diváky a přiměřenosti řešení vzniklých konfliktů. Proto je nezbytné zajistit zkvalitnění činnosti ve vztahu pořadatel – divák, které spočívá především v proškolení pořadatelů v asertivním zvládnání vypjatých situací a dovednosti práce s davem. Podstatným preventivním faktorem v kompetenci fotbalových klubů je zamezení prodeje jakýchkoliv alkoholických nápojů na sportovištích a striktní zamezení vstupu podnapilých osob do areálu fotbalových stadionů.

Na úseku represivních postupů je podle hodnocení autora rozhodující složkou Policie České republiky. Jako pozitivní posun v policejních postupech je možné vnímat zavedení preventivních opatření spočívající v ustanovení antikonfliktních týmů a policejních specialistů na divácké násilí, tzv. „spotterů, kteří se skrytě pohybují mezi fanoušky a koordinují policejní zákroky tak, aby byly účelně zaměřeny proti fanouškům, kteří cíleně vyvolávají nepokoje a inklinují k násilnému chování. Strategie policie je budována na principu „low profile policing“, který má za cíl předcházet násilí a tento navazuje na strategii 3D, což značí dialog, deescalaci a důrazný zákrok. Zmíněné postupy jsou důkazem progresivního přístupu bezpečnostních složek k řešení nepokojů a násilností na sportovištích. Zároveň ale je potřeba zmínit mnohdy zbytečné vyčkávání velitelů policejních složek s použitím represivních postupů, myšleno postupů v mezích zákona, a nedůsledné vymáhání plnění zákonných povinností fanoušky. Příčinou takového umírněného postupu mohou být obavy z medializace těchto zákroků, které nejsou leckdy prezentovány v celých souvislostech, ale útržkovitě jen jako snaha o získání atraktivní reportáže.

V případě právní úpravy tuto autor vnímá jako dostačující, neboť právní řád České republiky nabízí dostatečné množství zákonných institutů, které mohou postihovat nelegální jednání sportovních fanoušků. Podstatný nedostatek právního systému lze spatřovat v nedostatečné flexibilitě a časové náročnosti při uplatňování těchto opatření. Vhodným řešením se jeví provázanost řízení vedené policií s následným bezodkladným projednáním prohrěšku

kompetentním správním orgánem nebo soudem tak, aby fotbalové veřejnosti byla promptně dána zpětná vazba, že dané protiprávní jednání nebude tolerováno.

Autor práce má za to, že vytyčených cílů práce bylo dosaženo, neboť byly stanoveny rozhodující determinanty pro řešení problematiky diváckého násilí a na základě jejich bližšího poznání bylo možno konstatovat, že bezpečnostní struktura, která je státem nastavena pro potírání nežádoucích projevů spojených s agresí fanoušků, je řešena efektivně a komplexně, ale má některé výše zmíněné nedostatky, jejichž odstranění by mohlo vést k zefektivnění řešení této problematiky.

Na samý závěr práce je potřeba připomenout, že při postupech v potlačování diváckého násilí se bezpečnostní složky zdokonalují v připravenosti i na jiné formy násilného jednání v mnohem větším měřítku, ať proti celospolečenským hodnotám nebo proti demokratickému zřízení státu. Právě na příkladu boje s fotbalovým chuligánstvím si mohou zde angažované složky v lokální úrovni dostatečně odzkoušet svou připravenost na řešení jiných krizových situací spojených s násilnostmi, které mohou souviset kupříkladu s nárůstem extremistických útoků nebo migrační krizí. Česká republika je součástí globalizačního procesu ve světové politice a ekonomice, a proto je aktuální a na místě řešit připravenost bezpečnostních složek na boj s možnými krizovými scénáři, které jsou s tímto trendem spojeny. Právě zkušenosti se zvládáním násilností v souvislosti s fotbalovými zápasy může být v budoucnu důležitým faktorem při eliminaci a odstraňování bezpečnostních hrozeb společnosti a státu.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

BLAHUTKOVÁ, M., SLIŽIK, M. *Vybrané kapitoly z psychologie sportu*. Brno : 2014., Nakladatelství Tribun EU s.r.o., 117 s. ISBN 978-80-210-6691-5.

DANICS, Š., *Extremismus*. Praha : 2003. Nakladatelství TRITON & Existencialia, s. 63. ISBN 80-7254-454-3.

DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus, 2. vydání*. Praha : 2008. Policejní akademie České republiky v Praze, s. 114. ISBN 80-7251-204-8.

CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha : 2007. Portál, s. 184. ISBN 978-80-7362-098-6.

CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociální aspekty*. Praha : 2001. Linde, 172 s. ISBN 80-7201-265-7.

CHMELÍK, J. *Extremismus*. Plzeň : 2012. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. 425. ISBN 978-80-7380-376-5.

KASAL, J. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Hradec Králové : 2013. Universita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, nakladatelství Gaudeamus, s. 218. ISBN 978-80-7435-8.

KING, M. *Hoolifan, 30 let násilí*. Brno : 2005. Nakladatelství Zdeněk Plachý, s. 175. ISBN 80-903556-1-7.

MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni, Centrum strategických studií*. Brno : 2004. Barister a Principal, s. 181. ISBN 80-903333-0-3.

NIKL, J., VOLOVECKÝ, P. *Divácké násilí*. Praha : 2007 Policejní akademie v Praze, s. 63. ISBN 978-80-7251-249-2.

PLECITÝ, V., DANICS, Š. *Extremismus. Jeho kořeny, projevy a východiska řešení*. Praha : 2001. Policejní akademie České republiky, s. 270. ISBN 80-7251-088-6.

SEPIČKA, P. *Divácká reflexe sportu*. Praha : 2010. Nakladatelství Karolinum, s. 181. ISBN 978-80-246-1838-8.

SCHOLE, P. *Problematika diváckého násilí v Česko republice a neb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“*. Brno : 2018. Vydavatelství Padio, s. 133. ISBN 978-80-7315-268-0.

SLEPIČKA, P., SLEPIČKOVÁ, I., MUDRÁK, J. *Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže*. Praha : 2018. Nakladatelství Karolinum, s. 178. ISBN 978-80-246-3995-6.

TSOUKALA, A. Football Hooliganism in Europe and Security and Civil Liberties in the Balance. Paris XI, France : 2009. PALGRAVE MACMILLAN, s. 174. ISBN 978-1-349-29934-8.

VEGRICHTOVÁ, B. *Extremismus a společnost, 2. aktualizované a doplněné vydání*. Plzeň : 2017. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. 319. ISBN 978-80-7380-665-1.

Diplomové práce

CHLAPEC, T. *Problematika zvládnutí násilí na stadionech v rámci krizového řízení*. Kladno, 2016. Bakalářská práce. České učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, Katedra zdravotních oborů a ochrany obyvatelstva. Vedoucí bakalářské práce: PhDr., Mgr. Dana Rebecka Ralbovská, Ph.D. Dostupné z WWW <https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/67644/FBMI-BP-2016-Chlapec-Tomas-prace.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

KASAL, J. Disertační práce *Kultura diváckého násilí*. [online] Praha : 2011. Universita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra teorie kultury. Dostupné z WWW <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/101950/>.

KOCIÁNOVÁ, R. Antikonfliktní tým Policie České republiky a Low profile policing. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova universita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce : doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD. Dostupné z WWW https://is.muni.cz/th/lki3r/AKT_a_LPP_final.pdf.

Elektronické zdroje

Sport.CZ, ČTK, *Zahraničí*. [online] Ze dne 29.05.2015. Dostupné z WWW <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-zahranici/237743/galerie-hruza-a-des-pred-30-lety-umirali-lide-na-fotbale-v-bruselu.html>.

S.supporters.cz, *Britská nemoc-Československo po roce 1989*. [online] Ze dne 10.02.2012. Dostupné z WWW <https://www.supporters.cz/clanek/britska-nemoc-ceskoslovensko-po-roce-1989/3867.html>.

Fotbalové šílenství zapříčinilo obrovskou tragédií. [online] Autor ČTK, yks, ze dne 23.5.2019. Dostupné z WWW <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-svet/607464/fotbalove-silenstvi-zapricinilo-obrovskou-tragedii-na-stadionu-zemrelo-318-lidi.html>.

Sdělení č. 39/2019 Sb.m.s., 2019. [online] Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2019-39>.

Internetové stránky FAČR. [online] Ze dne 24.05.2019. Dostupné z WWW <https://facr.fotbal.cz/>, spolupracuje s mezinárodní fotbalovou federací FIFA a evropskou fotbalovou asociací UEFA.

Police ČR, ŘSPP, Odbor metodiky, koordinace a podpory výkonu služby. [online] Policie ČR 2019. Dostupné z WWW <https://www.policie.cz/clanek/odbor-metodiky-koordinace-a-podpory-vykonu-sluzby.aspx>.

Policie České republiky, Krajské ředitelství Královohradeckého kraje, Pořádkové policie. [online] Policie České republiky, 2019. Dostupné z WWW <https://www.policie.cz/clanek/poradkova-policie.aspx>.

Legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 9. února 2009 trestní zákoník. In Sběrka zákonů České republiky. 2019, částka 11. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. ze dne 9.12.1961, trestní řád. In Sběrka zákonů České republiky. 1961, částka 66. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

ČESKO. Zákon č. 250/2016 Sb. ze dne 3.8.2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In Sběrka zákonů České republiky. 2016, částka 98. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

ČESKO. Zákon č. 251/2016 Sb., ze dne 3.8.2016 o některých přestupcích. In Sběrka zákonů České republiky. 2016, částka 98. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., ze dne 11.8.2008 o Policii České republiky. In Sběrka zákonů České republiky. 2008, částka 91. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 15.5.2000 o obcích. In Sběrka zákonů České republiky. 2000, částka 38. Dostupné na WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

ČESKO. Zákon č. 84/1990 Sb., ze dne 29.3.1990 o právu shromažďovacím. In Sběrka zákonů České republiky. 1990, částka 19. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

ČESKO. Zákon č. 65/2017 Sb., ze dne 3.3.2017 o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. In Sběrka zákonů České republiky. 2017, částka 21. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

ČESKO. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 191/2016 ze dne 29.7.2016 o diváckém násilí.

Rozhovor

Rozhovor s policistou Policie České republiky Vladimírem Z., zařazeným na Krajském ředitelství policie Olomouckého kraje, ze dne 12.01.2020.

Rozhovor s policistou Policie České republiky Martinem S., zařazeným na Územním odboru Olomouc, při Krajském ředitelství policie Olomouckého kraje, ze dne 21.3.2020.

Rozhovor s panem Petrem K., trenérem mládeže FC Lužice, ze dne 11.02.2020.

Rozhovor s Martinem V., příznivcem ULTRAS SK Sigma Olomouc, ze dne 21.03.2020.

Přílohy

Struktura rozhovoru v praktické části bakalářské práce

I. Struktura rozhovoru v praktické části bakalářské práce byla vytvořena na základě následujícího okruhu témat:

1 Úvod do rozhovoru:

- Zkušenosti
- Seznámení s respondentem, navázání kontaktu.
- Seznámení s jeho profesí a postavení v ní.
- Osobní respondentův postoj k fotbalu.
- Oblíbený klub respondenta v České republice a ve světě.
- Jeho postoj k fandění, zda je fanouškem a popřípadě kterému klubu fandí.

2 Osobní postoj k fandění

- Zkušenosti.
- Názor.
- Kladné projevy fandění.
- Negativní projevy fandění.
- Osobní zkušenost a názor na chuligánství na stadionech.

3 Postoj k činnosti Policie České republiky a pořadatelské služby na stadionech i mimo jejich prostory.

- Osobní hodnocení působení pořadatelské služby na stadionech.
- Hodnocení činnosti policie v rámci opatření při fotbalových opatřeních.
- Postup policie při doprovodech fanoušků.

- Agresivita pořadatelské služby a příslušníků policie vůči chuligánům.

4 Jak změnit situaci v otázce diváckého násilí

- Osobní názor ke skutečnostem, které by mohly zabránit diváckému násilí.
- Důvody a důsledky sportovního chuligánství.

5 Závěr